[redacted]
[redacted]
[redacted]

MÜ'MİNLERİN ÇEŞİTLİ İMTİHANLARLA SINANMASI

eş-ŞEYH
ABDULKADİR GEYLANİ
(Kuddise Sirruhu)

MÜ'MİNLERİN ÇEŞİTLİ İMTİHANLARLA SINANMASI

medine
yayınları

MÜMİNLERİN ÇEŞİTLİ İMTİHANLARLA SINANMALARI

eş-Şeyh
ABDÜLKÂDİR GEYLÂNÎ
(kuddise sirruhu)

Medine Yayıncılık
Abdülkâdir Geylânî Külliyatı: 6

Tercüme
Kâzım AĞCAKAYA
Necmeddin SALİHOĞLU

Hazırlayan
Mustafa Kasadar

ISBN: 978-605-4411-97-9

© Medine Yayıncılık
(Medine Yayıncılık, Ravza Yayınları kuruluşudur)
Sertifika No: 16480

Sayfa Düzeni
DBY Ajans

Kapak Tasarım
Rabbani Düz

1. Baskı
İstanbul, 2014

Baskı/Cilt
Ravza Yayıncılık ve Matbaacılık
Kale İş Merkezi No: 51-52
Davutpaşa / İstanbul

Medine Yayıncılık

Büyük Reşitpaşa Cad. No:22/42
Vezneciler - Eminönü / İstanbul
Tel. 0212 528 46 17
Fax. 0212 514 27 31
www. ravzayayinlari. com
bilgi@ravzayayinlari. com

MÜMİNLERİN ÇEŞİTLİ İMTİHANLARLA SINANMALARI

eş-Şeyh
ABDÜLKÂDİR GEYLÂNÎ
(kuddise sirruhu)

Tercüme
Kâzım AĞCAKAYA
Necmeddin SALİHOĞLU

İstanbul 2014

eş-Şeyh
ABDÜLKÂDİR GEYLÂNÎ
(kuddise sirruhu)

İran'ın Geylân şehrinde 1078 (H.471) de doğdu. Babası Ebu Sâlih, Hazret-i Hasan'ın (ra) soyundandır. Annesinin ismi Fatıma'dır. Lakabı *Ümm-ül-hayr* olup seyyidedir. Bunun için Abdülkâdir Geylânî hem Seyyid, hem Şerîf'dir. Hazret-i Hüseyin'in (ra) evlatlarına Seyyid, Hazret-i Hasan'ın (ra) evlatlarına da Şerif denir.

Abdülkâdir Geylânî hazretleri, evliyanın sultanı olup maddî ve manevî ilimlerdeki derinliği ve manevî lütuf ve rahmetle dinin esaslarını yeniden dirilttiği için kendine "*dinin dirilticisi*" anlamında "*Muhyiddin*" de denmiştir. Bağdat'ta dönemin tanınmış âlimlerinden hadis, fıkıh ve tasavvuf eğitimi almıştır. İslâm tasavvufunu herkesin anlayacağı şekilde sunmuştur.

Abdülkâdir Geylânî, bir müddet ders verip insanları irşâd ettikten, hak ve hakikati anlattıktan sonra, ders ve vaâz vermeyi bıraktı. İnzivaya çekilip, yalnızlığı seçti. Sonra sahralara çıktı. Bağdat'ın Kerh harabelerinde yaşamaya başladı. Bütün vaktini ibadet, riyazet ve mücahide ile nefsinin arzu ve isteklerinden uzaklaşarak geçirmeye başladı. Bu hal uzun bir müddet devam etti. Daha sonra Bağdat'a gitti.

Abdülkâdir Geylânî hazretleri fıkıh ve hadis ilimlerinde müctehid idi. Çeşitli ilimde ders verirdi. Sabah ve ikindiden sonra tefsir, hadis ve fıkıh; öğleden sonraları Kur'ân-ı Kerim ve kıraat dersleri okuturdu. Akşam ve sabah ise, usul-i fıkıh ile nahiv, Arapça dersleri verirdi. Onun bereketiyle talebeler çabuk ilerlerdi. Âyetleri çok çeşitli olarak delilleri ile beraber tefsir ederdi. Dîne uygun olmayan bir şeye müsaade etmezdi. Çok sabırlı idi. Ehl-i sünnet îtikâdını ve din bilgilerini her tarafa yaydı. Orta boylu, zayıf bünyeli, geniş göğüslü, ilm için vefâkârlıkta emsâli az bulunur bir velî idi.

Büyük âlim İzzeddîn bin Abdüsselâm; *"Şüphesiz o, evliyânın sultanı idi."* demiştir.

Abdülkâdir Geylânî hazretlerinin tasavvuftaki yoluna Kâdiriyye tarîkatı denir. Tarîkatının husûsiyeti, dînin emir ve yasaklarına

uymak, devamlı zikir, Allahü Teâlâ'yı anmak, gönlü Allahü Teâlâ'dan başkasından kurtarmaktır. Abdülkâdir Geylânî hazretleri tasavvuf bilgilerini herkesin anlayacağı şekilde sundu. Peygamber efendimizin bereketiyle sözleri gayet tatlı ve tesirli idi. Sohbetlerinde bâzan birkaç kişi coşarak kendinden geçerdi. Haftada üç gün, cuma, salı ve pazartesi gecesi halka vaâz ederdi. Vaâzında, âlim ve evliyâdan zatlar da bulunur, hepsi büyük bir huzur içerisinde dinlerlerdi. Kırk sene böyle devâm etti.

İbn-i Kudâme şöyle söylemiştir:

"561 hicri (m:1166) yılında Bağdad'a girdiğimizde, Abdülkâdir Geylânî hazretlerini ilmin zirvesine yükselmiş gördük. O, ilmi ile amel eder, kendisine sorulan çetin sorulara doyurucu cevaplar verirdi. Bütün güzel huylara ve üstün vasıflara sâhipti. Onun gibi bir zâta daha hiç rastlamadık."

Abdülkâdir Geylânî hazretleri heybetli idi. Az konuşur, çok sükût eder, konuştuğunda gâyet câzip, açık ve net konuşurdu. Şahsı için kızmaz. Din husûsunda aslâ tâviz vermezdi. Misafirsiz gece geçirmezdi. Zayıflara yardım eder, fakirleri doyururdu. İsteyeni geri çevirmez; iki elbisesi varsa, mutlaka birini isteyene verirdi. Yanında oturanlarda; "Ondan daha kerîm ve lütufkâr kimse olamaz." kanâati hâkim olurdu. Sevdiklerinden biri gurbete çıksa, ondan haber sorar, sevgi ve alâkasını muhâfaza ederdi. Kendisine kötü davrananları affederdi. Kötülüklere dalmış çok kimse, hırsız ve eşkıyâ onun vâsıtasıyla tövbe etti. Köleleri satın alıp, âzâd ederdi. Verdiği sözü tutar, kimseye karşı kötülük düşünmezdi. Anbarında helâlden kazandığı buğday bulunurdu. Hizmetçisi, kapıda ekmek elinde durur ve halka şöyle seslenirdi:

"Yemek isteyen, ekmek isteyen, yatmak isteyen kimse yok mu? Gelsin!"

Çile çekmeden yüksek mertebelere ulaşılamayacağını söylerdi. Her zaman gizli açık kerametleri görülürdü. Kendisinden çokça kerametler vuku bulmuştur. Ancak o keramet hakkında şöyle demiştir:

"Kerâmetler ancak bir hayır, hikmet için gösterilir. Kerâmetini gizlemeyen dünyâya düşkündür. Bana talebe olan yâhut evlâdımdan ve halîfelerime bağlı olup, kerâmet derecesine ulaşıp, maksatsız kerâmet izhar edenin yüzü iki dünyâda kara olur."

Abdülkâdir Geylânî hazretleri 1166 (H.561)'da Bağdat'ta vefât etti. Türbesi Bağdat'tadır.

Eserlerinden bazıları şunlardır:

1- *El-Gunye li-Tâlibî Tarîk-ıl Hak*: Îmân, ibâdet ve ahlâkî konuları ihtivâ eder.

2- *El-Fethurrabbânî vel-Feyz-ur-Rahmânî*: Vâzlarından meydana gelir.

3- *Fütûh-ul-Gayb*: Bu eser vâzlarından ve oğlu Abdurrezzak'a vasiyetinden meydana gelir.

4- *El-Fuyûzâtu'r-Rabbâniyye fî Evrâd-il-Kâdiriyye*: Duâ ve virdlerden meydana gelir.

5- *Mektûbat*: On beş mektuptan meydana gelir.

Müminlerin Çeşitli İmtihanlarla Sınanmaları

Abdulkadir Geylânî Hazretleri H. 545 senesinde medresede Ramazan ayının on yedinci günü Salı akşamı şöyle sohbet yapmıştır:

Özellikle Allah dostu olduğu iddiasında bulunan kişilerin çeşitli bela ve musibetlerle elbette denenmeleri gerekir. Şayet sınanma ve deneme olmasaydı; halkın bir çoğu velâyet iddiasında bulunurdu. Bundan dolayı Allah dostlarından biri şöyle demiştir: Önüne gelen herkes velilik iddiasında bulunmasın diye, belalar velâyete vekil kılınmıştır. Veliliğin alametlerinden birisi; halktan gelecek eziyetlere sabretmek ve onların kusurlarını affetmektir. Velîler, halktan gördükleri eziyetlere karşı kör, işittiklerine karşı da sağır olurlar. Onlar davranışlarını halka hibe etmiş kişilerdir. Bu konuda bir hadisi şerifte şöyle buyurulmaktadır:

“Senin bir şeyi sevmen seni ona karşı kör ve sağır yapar.” (Beyhâkî, Şuabi’l-İman 1/368)

Allah dostları, Allah Teâlâ’yı sevmişlerdir. Bunun için onlar O’nun dışındaki her şeye karşı kör ve sağırdırlar. Allah dostları, halka karşı tatlı sözlerle konuşur, nezaketle davranırlar ve onları idare ederler. Bazen de sırf Allah için dini gayretlerinden dolayı, O’nun öfkesine uygun olarak halka öfkelenirler.

Allah dostları mânevî doktorlardır. Onlar her hastalığın farklı bir ilacı olduğunu bilirler. Doktorlar her hastalığı aynı ilaçla tedavi etmezler. Allah dostları kalp ve mânâları cihetiyle Ashab-ı Kehf gibidirler. Ashabı Kehfi Cebrail (a.s) sağa sola çeviriyordu. Allah dostlarını da kudret eli, rahmet eli ve lütuf eli bir sağa bir sola çevirir. Muhabbet eli onların kalplerini bir halden diğer bir hale çevirir. Onlar dünyalarını dünyayı isteyenlere, ahiretlerini de ahireti isteyenlere bırakmışlardır. Rableri ise onlara yeter. Şayet sen onların yanında bulunan dünyalık şeyleri istersen; hiç çekinmeden cimrilik yapmadan onu sana verirler. Eğer sen onlardan ahiret sevaplarını istesen, hemen sana verirler. Onlar dünyalığı fakirlere, ahireti ise ona karşı

kusur edenlere bağışlarlar. Onlar Yaratan'ın hakkı için yaratılanı yaratılanlara bırakırlar. Onlar kabuğu bağışlarlar. Zira Hakk Teâlâ'nın dışındaki her şey kabuktur, Hakk'ı ve O'na yakın olmayı istemek ise özdür.

Arifin Ahlakı Hakk'ın Ahlakıdır

Allah dostlarından biri –rahmetullâhi aleyh– şöyle der:

Fâsıkın yüzüne karşı ancak arif kişi güler. Evet fâsıka ancak marifet ehli olan kişi iyilikleri emreder ve kötülüklerden nehyeder. Fâsıktan gelecek eziyetlere ancak o tahammül gösterebilir. Bütün bunlara ancak marifetullâh ehli olan kişiler güç yetirebilir. Zahit, âbid ve mürit olanlar ise bunları yapmaya güç yetiremezler.

Marifet ehli olan kişiler isyankarlara nasıl merhamet etmesinler ki? Marifet ehli olan kişiler rahmet, tevbe ve itizar makamlarındadırlar. Ârif kişinin ahlakı Hakk'ın ahlakındandır. Arif bütün gücüyle isyankar olan kişileri şeytanın, nefsin ve kötü arzuların elinden kurtarmak için çalışır. Sizden biriniz çocuklarını kâfirlerin elinde esir bir vaziyette görse; onları kurtarmak için nasıl çalışırsa işte ârif olan kişi de böyledir. O da şeytanın, nefsin ve kötü arzuların eline esir düşmüş kişileri kurtarmak için çalışır. Onun nazarında bütün halk onun evlatları mesabesindedir.

İnsanlara hikmet diliyle hitap eder, Allah'ın ezelde takdir ettiği mukadderattan ötürü onlara merhamet gösterir. Hakk'ın o insanlar hakkında yaptığı işleri görür. Hüküm ve ilim kapısında Allah'ın kaza ve kaderinin çıkmasını bekler. Fakat o bunu gizler. İnsanlara Allah'ın emir ve yasakları olan hükümleriyle hitap eder. İnsanlara sır olan ilimle hitap etmez. Allah (cc) insanlara peygamberler gönderdi, kitaplar indirdi. İnsanları bir takım hususlarda sakındırdı, bir takım hususlarda uyardı, bütün bunları insanlara ilerde delil olması için yapmıştır. Çünkü Hak Teâlâ'nın mahlûkatı hakkındaki bilgisine kimse müdahale ve itiraz edemez. Zira onun fiilleri bir çok hikmetlerle doludur. Sizden biriniz zâhir ilimlerle amel ettiği zaman, tıpkı kuşun gagasıyla yavrusuna yem getirip beslediği gibi Resûlullah (sav) da onu bâtın ilimlerle besler. Resûlullah (sav)'in o kişiye bunu yapmasının sebebi; onun kendisini tasdik etmesi, onun zâhir sözleriyle yani şeriatıyla amel etmesidir.

İnsanoğlu mânen sağlam olduğu zaman, kainatta onun gibi sağlam birisi bulunmaz. O kötülüklerden arınıp durulaştığı zaman, onun gibisi bulunmaz. O Hakk'a yakınlaştığı zaman, insanoğlu gibi Hakk'a yakın kimse bulunmaz. Cahil olan kişi; meselelere baş gözüyle yani zâhir gözüyle, akıllı kimse; akıl gözüyle, arif kişi ise; kalp gözüyle mücevherci ve âlim olarak bakar. Bir anda bütün mahlûkat onun gözünde kaybolur, Hakk'ın dışında hiçbir şey kalmaz, işte o anda şöyle der:

هُوَ الْاَوَّلُ وَالْاٰخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ

"O (Allah); evveldir, ahirdir, zâhirdir, bâtındır ve O, her şeyi bilendir." (Hadid, 3)

Allah (cc) onun zâhirî olur, bâtını olur, evveli olur, ahiri olur, sureti olur, manası olur. Onun nazarında Allah Teâlâ'dan başka hiçbir kimse kalmaz. Marifet ehli bu makama erdiğinde dünya ve ahirette Allah'a olan sevgisi devam eder ve bütün hallerinde Hakk ile uyum içerisinde olarak O'nun rızasını kazanmayı, gazabından da uzak olmayı ister. O bu makama geldiğinde kınayanların kınamasından da çekinmez.

İhlastan Yoksun Bir Amelin Hiçbir Faydası Olmaz

Allah dostlarından biri –rahmetullahı aleyh- şöyle der: Halk ile olan ilişkilerinde Hakk'a uy, Allah Teâlâ ile olan ilişkilerinde ise halka uyma. Kırılan kırılır, düzelen düzelir. Senin şeytanın, hevai arzuların, kötü tabiatın ve kötü arkadaşların senin düşmanlarındır. Bunlardan sakın ki; seni kötülüklere ve helaka mesinler. İlim öğren; ta ki düşmanla mücadele etmenin ve onların şerlerinden korunmanın yolunu bulursun, daha sonra da Rabbine nasıl kul olacağını idrak edersin. Çünkü cahil kişinin ibadeti kabul edilmez.

Allah resulü (sav) bu konuda şöyle buyurmuştur:

"Allah Teâlâ'ya cahilce ibadet edenin bozduğu, düzelttiğinden daha çoktur." (Aclûnî, Keşfu'l-Hafâ 2/233 No:2530)

Nitekim başka bir hadis-i Şerif'te de şöyle buyurulmuştur: "Elbette bir alim, şeytan için bin abiden daha şiddetlidir." Acluni

Cahilin ibadeti hiçbir şeyi düzeltmez, o tamamen bir fesat ve tamamen bir karanlık içerisindedir. Ancak ilim de kendisiyle amel edilmedikçe sahibine bir fayda sağlamaz. Amel ise içerisinde ihlas bulunmadıkça hiç bir fayda vermez. İhlas ve samimiyetten yoksun amelin sahibine hiçbir bir faydası yoktur ve yapan kişiden de kabul olunmaz. İlim öğrenip o ilimle amel etmezsen, ilim kıyamet gününde senin aleyhine delil olur. Bu hususta Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurdu:

"Cahil bir kere azap görür, âlim ise yedi defa azap görür."

Cahil niçin öğrenmedi, alim de niçin amel etmedi, diye hesaba çekilir. İlim öğren, öğrendiğin ilminle amel et ve o ilmi başkalarına öğret. Zira böyle yaparsan; bütün hayırları kendinde toplamış olursun. Bir kelime öğrenip, onunla amel eder ve onu başkalarına öğretirsen, iki sevap kazanmış olursun. Bu sevaplardan biri öğrenmek, diğeri ise onu başkalarına öğretmektir. Dünya bir zulmet, yani karanlıktır, ilim ise bu zulmetin içerisinde parlayan bir nurdur. Kim ki ilim sahibi değilse; o kişi karanlığa kolayca düşer ve ıslah ettiğinden daha çok ifsat eder.

Ey ilim sahibi olduğunu iddia eden! Nefsinin, kötü tabiatının ve şeytanının elinden bir şey alma. Varlığının, riyakârlığının ve münafıklığının eline yapışma. Görünürde zâhit gibisin; fakat için hırs ve arzularla dolu. Bu züht tasvip edilmeyen batıl bir zühttür ve bu zühdünden dolayı da cezalandırılacaksın. Allah (cc) senin halvet halini de, celvet halini de, kalbindekileri de bildiği halde sen O'nu aldatmaya kalkışıyorsun. Oysa ki sen bilmiyor musun Allah (cc) için ne bir halvet, ne bir celvet ne de bir perde vardır. Şimdi sen kendi haline yan ve de ki:

Vah benim hayasızlığıma! Vah başıma gelenlere! Vah benim rezilliğime! Allah (cc) benim gece gündüz yaptıklarımı görüp dururken, yaptığım bütün işlerimden haberdarken ben nasıl utanmadan çekinmeden böyle şeyler yaptım?!

Bütün bu pişmanlıkları ifade ettikten sonra, yaptığın rezilliklerden dolayı Allah Teâlâ'ya tevbe et. O'nun farzlarını yerine getirmek, yasakladıkları şeylerden kaçınmak suretiyle O'na yakınlaş. Açık ve gizli bütün günahları terk et. Açıkça hayırlar işle. Bu sayede O'nun kapısına ulaşır ve O'na yakın olabilirsin. Bu duruma erdiğinde Allah (cc) seni sever ve diğer insanlara da sevdirir. O diğer insanları değil,

seni sever ve bu sevgiyi diğer insanlara da aktarır. Allah (cc) ve melekler seni sevdiği zaman, kâfir ve münafıkların dışında bütün insanlara da sevdirir. Zira kâfir ve münafıklar seni sevmede Allah Teâlâ'ya muvafakat etmezler.

Kalbinde iman olan herkes Mü'mini sever. Kalbinde nifak bulunan herkes de Mü'mine kızar. Kafirlerin, münafıkların, şeytanların ve iblislerin kızmalarının da fikri hiçbir temeli yoktur. Münafıklar ve kâfirler insanların şeytanlarıdır. Kesin inanç sahibi arif Mü'min ise; kalbi ve sırrı ile halktan uzaklaşmıştır. O özü ile öyle bir hale ulaşmıştır ki; kendisine ne bir fayda verecek, ne de bir zararı defedecek güçtedir. O her türlü güç ve kuvvetten soyutlanmış bir vaziyette Hakk'ın huzuruna bırakılmıştır. Bu mertebeye ulaştığı zaman kişiye bütün yönlerden hayırlar gelmeye başlar.

Sırf kuru iddialarla, halktan ayrılıp köşeye çekilmekle ve kuru temennilerle kendine Allah dostlarının arasında yer ayırmaya kalkışma. Böyle yapmakla hiçbir şey elde edemezsin. Sen sebeplere karşı kör bir duruma gelmedikçe; tek bir söz söylememelisin. İnsanların kapılarını aşındırmaktan ayakların kesilmedikçe, insanlara karşı kötürüm olmadıkça tek bir söz etmemelisin. Kalbin, aklın ve yüzün halktan Hakk'a, dönmedikçe tek bir söz etmemelisin. Sırtın halka, yüzün Hakk'a dönmedikçe tek bir söz etmemelisin. Zahirin ve suretin halka, bâtının, özün ve mânan Hakka, dönmedikçe tek bir söz etmemelisin. İşte sen bu makama erdiğin zaman, kalbin meleklerin ve peygamberlerin kalbi gibi olur. Kalbine onların yiyeceklerinden yedirilir, içeceklerinden içirilir. Bütün bunlar şekillerle değil, kalplerle, sırlarla ve mânâlarla ilgili olaylardır.

Allah'ım! Kalplerimizi güzelleştir, sırlarımızın üzerindeki kötü duyguları çıkar, halkın akılları ile bizim akıllarımızı aşan, seninle bizim aramızda var olan şeylerde akıllarımızı arındır ve onları bir takım niteliklerle donat.

Ey şu anda burada hazır olanlar ve olmayanlar! Kıyamet günü benden şaşırtıcı şeyler göreceksiniz. Ben münafıklar hakkında savunma yaparken, Mü'minler hakkında nasıl savunma yapmam!?

Allah'ım! Beni senden başka her şeyden müstağni kıl. Senden başka kimseye muhtaç etme. Öğrenci ve muallimleri evlerindekinden müstağni kıl. Muallimin evini ilim öğrenmenin yanında, ziyafet yeri yap. Allah'ım! Şüphesiz ki bu sözlerin bana galebe çaldığında

söylemek zorunda kaldığımı sen biliyorsun, bundan dolayı beni bağışla. Bundan sonraki irşat vazifelerimde senden ruhsat geldiğine inanıyorum. Sırrımı berrak, kalbimi güzel eylemenin yanında işlerimi kolaylaştırmanı diliyorum.

İnsanlardan Değil Hakk'tan İstemeli

Ey cemaat!

Benim sizlerden bir şey aldığımı zannediyorsunuz, oysa ben sizleri görmüyorum, sizlerin bir kıymeti de yoktur. Ben sizlerden değil, Allah Teâlâ'dan alıyorum. Bilakis Allah (cc) sizlerin ellerinizdekine de hükmeder. Ben sizlerle birlikte olduğum zaman, sizleri tanımıyorum. Sizlerin yanından çıktıktan sonra sizleri tanıyorum. Ben münafıkların susturucusu, ariflerin ise habercisiyim. Ben münafıkları çubuklarla değil asalarla döverim. Sofram sizlere açıktır. Benim nevalem sizler ayrılıp gittikten sonra gelir. Benim tabağım siz ayrılıp gittikten sonra sahibim tarafından önüme konur. Ey basiret sahipleri! Görmez misiniz? Yenlerim sıvalı, parmaklarım yemek almaya hazır.

Birisi şöyle sordu:

-Allah Teâlâ'nın peygamberlerine gönderdiği elçi, Cebrail (a.s)'dir. Peki velîlerine gönderdiği elçi kimdir?

Abdulkadir Geylâni Hazretleri şöyle cevap verdi:

-Allah Teâlâ'nın velîlerine elçisi; rahmetiyle, lütfüyle, ilhamıyla, onların kalp ve sırlarına nazar etmesi şeklinde vasıtasız olarak gerçekleşir. Yine onlar Allah Teâlâ'ya kalp gözleri ve duru berrak sırlarıyla ve devamlı yakaza halinde olmaları sebebiyle vasıl olurlar.

Ey cemaat!

Allah Teâlâ'yı ve O'nun veli kullarını tanımayı engelleyen faktör; dünyaya olan aşırı sevginiz, ona olan hırsınız ve dünyada mal ve evlatlarınızın çok olmasını istemenizdir. Ahireti çokça anın ve dünyayı bırakın. Allah'ım! Kerem ve ihsan senin özelliklerindendir. Bize kereminle ve cömertliğinle ihsan et ve bu iki özellikden bize de bir zerre nasip et. Amin

Kabir ve Haşir Üzerinde Düşünmek

Abdulkadir Geylânî Hazretleri H. 545 senesinde medresede Ramazan ayının onuncu günü Cuma sabahı şöyle sohbet yapmıştır:

Kabir Hayatını Tefekkür Etmeli

Ey evladım!

İki adım var ki; eğer bunları atabilirsen Hakk'a ulaşabilirsin. Birincisi; dünya ve ahiretten bir adım uzaklaşman, diğeri ise; nefsinden ve insanlardan bir adım uzaklaşmandır. Sen zâhirî terk edersen önce başlangıcın sonra da nihayetin bâtına ulaşır. Sen bir adım at, bir başlangıç yap; onu tamamlamak Allah Teâlâ'ya aittir. Başlangıç senden; sonuçlandırmak ise Allah Teâlâ'dandır. İpini ve aletini al ve iş yerinin kapısına otur ki arandığın an hemen işe alınasın.

Yatağında, yorganının altında ve kapalı kapılar arkasında oturma, iş ara ve çalışmak istediğini söyle, kalbini zikre yaklaştır, Allah Teâlâ'nın bütün mahlûkatı nasıl dirilteceğini düşün. Kabir hayatını tefekkür et. Bütün mahlûkatı diriltip huzurunda durduracağını düşündüğünde kalbinin katılığı ve bulanıklığı yok olur. Bina sağlam ve güçlü temeller üzerinde yapıldığında; her türlü sarsıntılara karşı dayanıklı ve dirençli olur. Yok eğer sağlam temeller üzerinde bina edilmezse; en ufak bir sarsıntıda yıkılması kaçınılmaz olur. Sen de yaşantını şeriatın zâhir hükümlerine göre bina edersen, hiçbir beşer onu yıkmaya güç yetiremez. Yok eğer yaşantını şeriatın zâhir hükümlerine göre bina etmezsen; sende ki bu mânevî haller devam etmez ve bu mânevî makamlara ulaşman imkansız olur. Üstelik sâdık kimseler sana kızmaktan, gönül koymaktan geri durmadıkları gibi seni görmek de istemezler.

Din Oyun ve Eğlence Değildir

Ey cahil kişi! Yazıklar olsun sana!

Sence din bir oyun ve eğlenceden ibaret öyle mi? hayır! Hayır! Din asla böyle bir şey değildir. Senin kafanda hiçbir değer yok.

Ey ehliyetsiz olarak halka konuşmalar yapan kişi!

Sen böyle yapmakla kendini helak ediyorsun. Oysa halka konuşma yapma görevi salih kimselere ait bir olaydır. Ancak şu da var ki; salih kimseler çoğu zaman susarlar, suküt ederler ve dinlemeyi tercih ederler. Onlar ancak işaretle konuşurlar, konuşmaları da ancak görevlendirildikleri için olur. Salihlerin konuşmalarından sonra hakikatler aşikar hale gelir. Bu durum salihlerin kendilerinde değil, karşılarındaki insanlarda bir takım değişiklikler meydana getirir. Bu hadise üzerine Mü'minlerin emiri Hz. Ali (r.a) şöyle buyurdu:

"Şayet gayb perdesi açılsa; yakînimde hiçbir artma olmaz." (Ben Hakka o kadar kesin iman ettim ki Hakk'ı aşikare görmem benim şu andaki inancımda hiçbir artma meydana getirmez) Yine O şöyle demiştir:

"Görmediğim Rabbe ibadet etmem."

Alimlerle Ariflerle Beraber Olmak

Ey cahiller! Alimlerle oturup kalkınız, onlara hizmet ediniz ve onlardan ilim öğreniniz. Onlara itiraz etmeyiniz, onların meclislerine ilimlerinden faydalanmak için gidiniz ki onların bereketlerine nail olasınız ve onların faydaları sizi kaplasın.

Ariflerin huzurunda susarak, zahitlerin yanında ise onlara rağbet ederek oturunuz. Arif kişinin her anı Allah Teâlâ'ya bir önceki anından daha yakındır. Onun Rabbine olan huşu ve tevazusu her an yenilenerek artar. O gaipten değil hazır olandan korkar, zira arifin nazarında Rabbi her an hazır ve nazırdır. Onun Rabbine olan yakınlığının oranınca huşusu da artar. Onun dilsizliğinin artması, Rabbini müşâhedesinin artmasına göredir.

Kim ki Rabbini tanırsa, nefsinin, kötü tabiatının, hevasının, adetlerinin ve bedeninin dili tutulur, konuşamaz olur. Buna karşılık arifin kalp, sır, hal ve makam dili, nail oldukları nimetleri saymak üzere açılır. İşte bundan dolayı, arifler çoğu zaman susarak otururlar ki; insanlar onlardan faydalansın ve gönüllerinden fışkıran aşk şarabından içilebilsinler. Ariflerle devamlı beraber olan kişi, nefsini tanır ve Rabbine boyun eğer. Bundan dolayı şöyle denilmiştir: ***Kim nefsini tanırsa Rabbini tanır.***

Nefis kişi ile Rabbi arasında bir perdedir. Her kim Rabbini bilirse O'na karşı ve bütün yaratıklara karşı tevazu sahibi olur. Nefsini tanıyan, nefsinden sakınır. Nefsini tanıdığından dolayı Allah Teâlâ'ya

şükreder. Allah (cc) ona dünya ve ahirette sırf kendisinin iyiliğini murat ettiği için nefsini tanıttırmıştır. Onun zâhirî şükürle, bâtını ise Allah Teâlâ'ya hamd ile meşguldür. Zâhirî dağınık bâtını ise topludur. Halini gizlemek için; onun içinde sevinç dışında ise üzüntü vardır. Arif kişi Mü'minin tam tersi bir durum sergiler. Zira Mü'minin dışında sevinç içinde ise hüzün vardır. O bilir. Hakk'ın kapısında durur, fakat kendisinden ne istenildiğini, kabul mü, ret mi edildiğini bilmez. Kapının yüzüne açılıp açılmayacağını bilmez. Her kim ki nefsini tanırsa; bütün hallerinde Mü'minin tam aksi bir durum içerisinde bulunur.

Mü'min hal sahibidir, hal değişikliğe uğrar. Arif ise makam sahibidir, makam sabittir, değişikliğe uğramaz. Mü'min halinin değişmesinden bir başka hale intikal etmekten ve imanının gitmesinden korkar. Onun kalbinde hüznü, yüzünde de sevinci eksik olmaz. O hüznü ile yürür. Konuştuğunda yüzü gülümsese de kalbi hüzünden paramparçadır. Arifin hüznü yüzündedir. Çünkü o halka uyarıcılık yüzü ile karşılaşır. Arif insanları kötülüklerden sakındırır iyiliği emreder. O, Resûlullah (sav)'e vekaleten iyiliği emretme, kötülüklerden sakındırma görevini yapar. Allah dostları, duydukları ile amel ederler, bu amel de onları Hakk'a yaklaştırır. Onlar vasıtasız olarak sırf kalp kulakları ile Hakk'ı işitirler. Bu durum halktan uzak olup, yaratıcı ile huzur bulduklarında ve O'nun huzurunda olduklarında gerçekleşir. Halktan uzaklaşarak onlara karşı uykuda olup, yaratıcıya karşı uyanık olduğun zaman; kalbin mânevî sağlığına kavuşur. Halk ile beraber iken Hakk'la birlikte olursun. Hakk'ın vâridatları ve hikmetleri sana gelmeye başlar. İlâhi hikmetler sırrına gelir. Sır bu hikmetleri kalbe, kalp nefsi mutmainneye, nefis de dile ve dil de insanlara boşaltır. Bu nitelikleri kazanan kişi, halka konuşsun, bu nitelikleri kazanamayan kişi insanlara konuşmasın.

Allah dostlarının mecnunluğu; tabi adetleri, nefsani fiilleri, hevai arzuları terk ederek şehevi isteklere ve lezzetlere karşı kör olmalarıdır. Hayır! Allah dostlarının mecnunluğu, aklı olmayan mecnun anlamında değildir.

Hasan-ı Basrî –rahmetullahi aleyh- şöyle demiştir:

"***Şayet siz Allah dostlarını –sahabeleri- görseydiniz, onlara deliler derdiniz; eğer onlar sizi görmüş olsalardı bunlar göz açıp kapayıncaya kadar Allah Teâlâ'ya iman etmemişler***" derlerdi.

İyiliği Emretmek Kötülükten Sakındırmak Uzletten Daha Hayırlıdır

Senin uzletin sağlıklı değil, zira uzlet; kalbin Allah Teâlâ'dan başka bütün eşyadan sıyrılmasından ibarettir. Uzlete tam erdiğinde ne dünya ne ahiret, ne de Hakk'ın dışında bir şey kalır. Bütün yaratıklardan soyutlanırsın. Bu yol nebîlerin, resullerin ve salih zatların yoludur. Emr-i bil mâ'ruf nehy-i ani'l-münker yapan kişi, bana göre uzlete çekilip ibadetle meşgul olan bin kişiden daha hayırlıdır. Zira âbid kendini kurtarmak için nefsi kendisini helak etmesin diye uzlete çekilmiş ve kendini virde vermiştir. Ancak âbidin nefsi kalp ve sırra tabi olur. Onların görüşleri dışına çıkmaz, onlarla birlik olursa; nefisle kalp ve sır arasında bir fark bulunmaz. Nefis de kalp ve sırrın emrettiklerini emreder, yasakladıklarını yasaklar ve tercih ettiklerini tercih eder. Bu durumda nefis mutmain nefis haline gelir. Kalp, sır ve nefis hepsi de bir gayede ve bir hedefte birleşirler.

Nefis bu mertebeye ulaştığında, kendisine karşı yapılan mücahede hafifletilir. Allah Teâlâ'nın gerek senin hakkında gerekse başkaları hakkında yaptıklarından dolayı O'nunla çekişmeye kalkışma. Sen Allah Teâlâ'nın şu ayetini işitmedin mi?

لَا يُسْئَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْئَلُونَ

"O yapacaklarından sorumlu tutulamaz, fakat insanlar sorumlu tutulurlar." (Enbiya, 23)

Allah Teâlâ'ya karşı edepli olmazsan, O'na bağlılığın nerede kaldı? Böyle devam edersen, dünyadan hor hakir olarak gideceksin. Allah Teâlâ'ya karşı edepli olup, O'nun yaptıklarına uyum gösterirsen, O'nun huzurunda oturtulur ve ikram edilirsin. Allah Teâlâ'yı seven O'nun misafiridir. Misafir yeme, içme, giyme ve diğer durumlar için ev sahibine tercihte bulunamaz, tam aksine misafir ev sahibinin yaptıklarına uyum gösterir, sabırlı ve razı olur.

Şüphesiz ki Mü'min huzura vardığında kendisine, gördüğü ve karşılaştığı şeylerden dolayı; 'Müjdeler olsun sana' denilir. Her kim Allah Teâlâ'yı tanırsa, dünya ve ahiret, hâsılı bütün mahlûkat onun kalbinden silinir. Konuşman Allah (cc) için olmalı, yoksa susmalısın. Eğer Allah (cc) için konuşamayacaksan susman, dilsiz olman senin

için daha iyidir. Yaşantın Allah (cc) için olsun; eğer böyle olmayacaksa ölüm senin için daha iyidir.

Allah'ım! Bizleri sana itaat uğrunda yaşat, bizleri sana itaat edenlerle haşir eyle! Âmin.

Mü'min Nefis Tezkiyesi İçin Hicret Etmeli

Mü'min, nefsini temizlemek için hicret eden kişidir. O kendisini terbiye edecek ve bilgilendirecek kişinin sohbetine katılır. Şeyh tasavvufa ilk adım attığı andan itibaren ölünceye kadar onu eğitir. İlk önce Kur'an hocası ona Allah'ın kitabını ezberletir. İkinci sırada âlim ona Resûlullah (sav)'in sünnetini öğretir. Bununla beraber Allah'ın muvaffakiyeti onunla beraber olmalıdır. Mürşidin irşadı ancak Allah'ın muvaffakiyeti ile netice verir. Bu Mü'min öğrendikleriyle amel eder ve bu amel sayesinde Allah Teâlâ'ya yaklaşır. Bu kişi bildikleriyle amel ettiği sürece; Allah (cc) ona bilmediklerini öğretir. Kalbini ayaklar üzere sabit kılar. İhlâs adımlarını Hakk'a yaklaştırır.

İbadet ettiğin halde, kalbinin Allah Teâlâ'ya yaklaştığını görmüyorsan ibadetin ve Hakk'a olan ünsiyetin tadını alamazsın. O zaman şunu bilmelisin ki; sen gerçekten amel etmemektesin ve amellerindeki bozukluklardan dolayı Hakk'a karşı perdelenmiş durumdasın. Amellerdeki bozukluk nelerdir? Riya, münafıklık ve kendini beğenmişliktir.

Halvet ve Celvette Daima Hakk'la Olmalı

Ey amel eden! Amellerinde ihlâslı ol. Yok, eğer amellerinde ihlâslı olmayacaksan boş yere yorulma. Halvet, celvet ve murakabe hallerinde daima Hakk'ı gözet.

Yazıklar olsun sana! Bir güzel gördüğün zaman hemen gözlerini, yani nefsinin, arzularının ve kötü tabiatının gözlerini ona bakmaktan çevir. Rabbinin sana baktığını düşün ve hemen şu ayet-i kerimeyi oku:

وَمَا تَكُونُ فِى شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْاٰنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ
مِنْ عَمَلٍ اِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا اِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ وَمَا
يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِى الْاَرْضِ وَلَا فِى
السَّمَآءِ وَلَآ اَصْغَرَ مِنْ ذٰلِكَ وَلَآ اَكْبَرَ اِلَّا فِى كِتَابٍ مُبِينٍ

“Ne zaman sen bir işte bulunsan, ne zaman Kur’an’dan bir şey okusan ve siz ne zaman bir iş yaparsanız, o işe daldığınız zaman biz mutlaka üstünüzde şahidizdir. Ne yerde ne gökte zerre ağırlığınca bir şey Rabbinden uzak (ve gizli) kalmaz. Bundan daha küçüğü ve daha büyüğü yoktur ki apaçık kitapta (levh-i mahfuzda) bulunmasın.” (Yûnus, 61)

Allah Teâlâ’ya karşı gelmekten sakın. Haram olan şeylere bakmaktan gözlerini çevir. Hiçbir şeyin Allah Teâlâ’nın görmesinden ve bilmesinden uzak olmadığını hatırla. Hakk ile tartışmaya girme. Onunla (şeriatıyla) çekişmeye girmezsen, Allah Teâlâ’ya olan kulluk vazifeni gerçekleştirerek, gerçek manada O’na kul olmuş olursun. Cenâb-ı Hakk’ın Kur’an’da ifade ettiği şu zümreden olmuş olursun.

الْغَاوِينَ اِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ اِلَّا مَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ

“Şüphesiz kullarım üzerinde senin bir hâkimiyetin yoktur. Ancak azgınlardan sana uyanlar müstesna.” (Hicr, 42)

Sen Allah Teâlâ’ya şükredersen, O da diğer insanların kalplerine ve dillerine seni sevmelerini ve sana teşekkür etmelerini ilham eder. İşte bu durumda ne şeytan ne şeytanın avânesi sana tahakküm edecek bir yol bulabilir.

Dua boğulmakta olan kişi için bir nefes, hapisten çıkıp sultanın huzuruna gidinceye kadar tutuklu için rahatlıktır. Aklınızı başınıza devşiriniz. Duayı terk etmekle iyi yapmıyorsunuz ancak duayı da güzel yapamıyorsunuz.

Mutlaka her şey bir niyete, akla, ilme ve bilen birine tabi olmayı gerektirir. Sizler ne Allah Teâlâ’nın katındakilerine ne de salih zatların yanındakilerine akıl edebiliyorsunuz. Bundan dolayı da salih zatlar hakkında kötü zan besliyorsunuz. Din büyükleri ile çekişmeye girerek onlarla olan ilişkilerinizi tehlikeye atmayınız. Şeriata muhalif

davranmadıkları sürece yaptıkları işlerde onlara itirazda bulunmayınız. Onlar gerek zâhir, gerekse bâtın yönüyle devamlı Hakk'ın huzurundadırlar. Kendilerine açıkça bir güvence verilmedikçe onların kalpleri devamlı korku içerisindedir.

Velâyet Halktan Değil Hakk'tan Gelir

Ey Allah'ın yeryüzündeki kulları! Ey zahitler! Geliniz, bilmediğiniz şeyleri öğreniniz. Kitabıma giriniz ki; sizlere bilmediğiniz şeyleri öğreteyim. Kalplerin bir kitabı vardır. Sırların bir kitabı vardır. Nefislerin bir kitabı vardır. Organların bir kitabı vardır. Bunlar derecelerdir, makamlardır ve sayılı adımlardır.

Sen daha birinci adımı atamamışsın. Öyle iken ikinci adımı nasıl atacaksın? Senin teslimiyetin sağlam değil ki; imana nasıl ulaşacaksın? Senin imanın sağlam değil ki; kesin inanca nasıl ulaşacaksın? Daha senin kesin inancın sağlam değil ki; marifet ve velâyet derecesine nasıl ulaşacaksın? Akıllı ol, sen daha hiçbir şey değilsin. Sizler yönetimle ilgili gerekli adetleri öğrenmeden başa geçmek yönetici olmak istiyorsunuz.

İnsanlara yönetici olmak ancak şunları gerçekleştirmekle mümkündür: Dünyaya karşı zahitlik, nefis, heva, kötü tabiat ve irade konusunda züht sahibi olmak. İdarecilik bunlar olduktan sonradır. Riyaset (mânevî liderlik) ise semadan gelir, yeryüzünden olmaz. Velâyet de halktan değil Hakk'tan gelir.

Sen daima tabi ol, tabi olunan olma. Sohbet eden değil sohbete katılanlardan ol. Alçak gönüllü olmaya bak. Meşhur olmaktan kaçın. Eğer Allah Teâlâ'nın katındaki durumun bulunduğun halin tersi ise, vakti geldiğinde Allah Teâlâ'nın katından mazhariyetlere erersin.

Allah Teâlâ'ya teslim olup, işlerini O'na havale etmen gerekir. Kendi güç ve kuvvetini, itirazını, halkla ve nefsinle şirke düşmeyi terk etmelisin. Kulluğa sarıl; kulluk, Allah Teâlâ'nın emirlerine tutunmak, yasaklarından kaçınmak ve musibetlere karşı sabretmekle olur. Bu işin temeli de tevhittir. Tevhit de sebat etmek ve salih ameller yapmaktır. Eğer temeli sağlam yapmadıysan; bunun üzerine hangi binayı oturtabilirsin? Niyetin sağlam değilse; nasıl konuşabilirsin? Suskunluk devren tamamlanmadan, peygamberlere vekaleten nasıl konuşabilirsin? Çünkü peygamberler, insanların hatipleridir. Peygamberler bu dünyadan gidince Allah (cc) ilimleriyle amel eden

âlimleri onların varisleri yaptı ve onların makamına oturttu. Her kim ki Resullerin makamında oturmak isterse; bu zamanda yaşayan insanların en temizi ve Allah Teâlâ'nın hükmünü ve ilmini en iyi bilen olmalıdır. Zannediyorlar ki bu işler kolaydır.

Ey Allah Teâlâ'yı, Resulünü ve salih zatları tanımayanlar! Ey nefislerini, kötü tabiatlarını, dünya ve ahiretlerini tanımayanlar! Yazıklar olsun sizlere! Sizler konuşturulacağınız, yükseltileceğiniz, huzura geleceğiniz ana kadar dilsiz ve sakin olunuz. Her kimin ilmi, arzularına galebe çalarsa; o kişinin ilmi faydalıdır. O ilim nasıl faydalı olmasın ki? Sahibine fâni varlıkların kapısını kapayarak en büyük kapı olan Hakk'ın kapısını açmıştır. Bir kul için bu açma ve kapama işi gerçekleşirse; o kişi halktan sıyrılarak uzlete kavuşur. Kalbine hil'atler giydirilir ve üzerine rahmet saçılır. Ona fetihler gelir, o kişinin kalbinden kabuk gider öz kalır. Heva ve heves yolları kapanır. Allah Teâlâ'ya giden yol açılır.

Bu yol, geçmiş nebîlerin, resullerin ve velîlerin istek yoludur. Bu yol, lekesiz duruluk, şirksiz tevhit yoludur. Çekişmeksizin teslimiyet, yalansız doğruluk, halksız Hakk ile olma, sebepsiz müsebbip ile olma yoludur. Bu yol; din önderlerinin, marifet sultanlarının ve marifet padişahlarının yürüdükleri yodur. Bu zatlar Hakk'ın erleri, temiz ve seçkin kullarıdır. Bunlar Allah Teâlâ'nın dinine yardım eden, Allah (cc) için seven ve Allah (cc) için düşmanlık besleyen kimselerdir.

Yazıklar olsun sana! Sen gerek kendi nefsinle gerekse başka insanlarla Allah Teâlâ'ya şirk koşarken bu Allah dostu insanların yolunda olduğunu nasıl iddia edebiliyorsun? Sen yeryüzündekilerden korktuğun ve onlardan umduğun sürece; sende zerre kadar iman yoktur. *Dünyadan zerre miktarı bir şey istediğin sürece; sen de zahitlik namına hiçbir şey yoktur*. Sen Allah Teâlâ'ya giden yolda O'ndan başkasını görürsen tevhit ehli olamazsın. Arif; gerek dünyada gerekse ahirette gariptir. O gerek dünya, gerekse ahiret konusunda, Allah Teâlâ'dan başka her şeyde zâhit olan kişidir. Özet olarak diyecek olursak onun Allah Teâlâ'dan başka kimseye bir rağbeti arzusu yoktur.

Allah Dostlarına Karşı Kalp de Töhmet Beslememeli

Ey cemaat!

Beni dinleyiniz, kalplerinizde benimle ilgili taşıdığınız töhmeti kaldırınız. Ben size şefkat gösteriyorum, sizlerin ağırlıklarınızı taşıyorum, yarım amellerinizi onarıyorum. Ben iyiliklerinizin kabul olması günahlarınızın bağışlanması için Hakk'ın katında şefaatçi olurken sizler bana nasıl töhmet eder ve gıybet yaparsınız? Beni tanıyan, ölünceye kadar benim yanımdan ayrılmaz. Beni kendisinin zevki, arzuları, yiyeceği, içeceği ve giyeceği yapar ve benimle benden başkasından müstağni olur.

Ey evladım!

Beni nasıl sevmezsin? Oysa ben seni senin için istiyorum, kendim için değil. Senin menfaatin için ve seni öldürücü mağrur dünyanın elinden kurtarmak için istiyorum. Ne zamana kadar dünyanın peşinden koşacaksın? Siz onun peşinden giderken, çok yakında o size dönecek ve sizi öldürecek. Allah (cc) kendisini sevenleri bir an bile dünya ile yalnız bırakmaz. Dünyanın onlara kötülük yapmasından emin olmadığı için, onları ne dünya ile ne de başka şeylerle baş başa bırakır. Bilakis Allah (cc) onlarla, onlar da Allah (cc) ile beraberdirler. Onlar kalpleri ile daima Allah Teâlâ'yı zikrederler. Daima onun huzurundadırlar. Başkalarından yüz çevirirler ve sadece O'na yönelirler. Allah (cc) onlarla beraberdir, onların koruyucusudur ve onlarla ünsiyet eder.

Allah'ım! Bizi de onlardan eyle, onları koruduğun gibi bizleri de koru.

رَبَّنَآ اٰتِنَا فِى الدُّنْيَا حَسَنَةً وَّفِي الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَّقِنَا عَذَابَ النَّارِ

"**Rabbimiz! Bize dünyada iyilik ver, ahirette de iyilik ver ve bizi cehennem azabından koru."** (Bakara, 201)

Ey münafık!

Allah (cc) kullarından dilediğini ortaya çıkarır. Onlara seslenen O'dur. İnsanların kalplerini kullarından dilediğine yönlendiren O'dur. Kalpleri tesir altına alan O'dur. Sen münafıklığınla halkın kalplerini toplamak istiyorsan; bundan bir netice çıkmaz.

Şehvetlerden Yüz çevirerek İlim Öğrenip Uzlete Çekilmeli

Ey evladım!

Şehvetlerini ayaklarının altına al ve bütün gönlünle ondan yüz çevir. Eğer Allah Teâlâ'nın ezeli ilminde senin için bir şey takdir edilmişse, vakti geldiğinde o sana mutlaka gelir. Çünkü mukadderatta olan şeyi zahitlik engelleyemez. Allah Teâlâ'nın ezeli ilmi, tebdil ve tağyire uğramaz. Ezeldeki takdir edilmiş kısmetin, vakti saati geldiğinde sana hazırlanmış, yeterli ve hoş bir halde ulaşır. Sen de onu izzet eliyle alırsın, zillet eliyle değil.

Bununla beraber Allah (cc) katında sen züht sevabını da alırsın. Üstelik bunu alırken de ısrarcı olmadığın için, sana ayrıca bir değer verilir. Sen ezeldeki kısmetinden kaçtıkça; onlar sana yapışır ve peşin sıra koşarlar. Kısmetin ayağına geldiğinde onda zahitlik yapman doğru değildir. Fakat kısmetin gelmeden önce, elbette ondan yüz çevirmen gerekir.

Züht yaşantısını benden öğren, dünyalık almayı benden öğren, cehalet içerisinde bir köşede oturma. Önce fıkıh öğren sonra uzlete çekil. Allah Teâlâ'nın hükümlerini öğren, onları yaşa sonra da her şeyden uzlete çekil. Ancak Allah Teâlâ'yı tanıyan âlimlerden çok azı ile görüş. Senin âlimlerin arasına karışman ve onlardan ilim dinlemen her şeyden daha üstündür. Bu tür bir âlim gördüğünde; hemen onların eteklerine yapış, Allah Teâlâ'yı bilme ve tanıma konusunda onlardan bir şeyler öğren. Âlimlerin ağızlarından ilim duymak suretiyle ilimde derinleş. İlim şahısların ağızlarından alınır.

Bu kişiler Allah Teâlâ'nın ahkâmını ve ilmini bilen kişilerdir. Bunları sağlıklı bir şekilde gerçekleştirdiğin zaman da nefissiz, şeytansız, arzusuz, kötü tabiatsız, adet olmadan halkı dikkate almadan, yalnız başına uzlete çekil. Bu uzleti sağlıklı bir şekilde gerçekleştirdiğin zaman bu uzlette melekler, salihlerin ruhları ve himmetleri senin etrafındadırlar. Halktan uzak duracaksın. Bu prensiplere uyarak uzlete çekilmezsen, uzletin münafıklık olur, zamanını bir hiç uğruna boşa harcamış olursun, dünyada da ahirette de ateşte olursun. Dünyada afet ateşinde olursun, ahirette ise münafık ve kâfirler için hazırlanmış ateşte olursun.

Mü’min Allah’tan Başkasıyla Neşelenmez

Allah’ım! Senden af, bağışlanma, günahlarımızı örtmeni, günahlarımızı bağışlamanı diliyoruz. Tövbemizi kabul etmeni istiyoruz. Ya Rabbi! Günahlarımızı örten perdeleri yırtma! Ey Allah’ım! Ey Kerim olan, bizleri günahlarımızdan dolayı sorumlu tutma.

Sen yüce kitabında şöyle buyuruyorsun:

وَهُوَ الَّذِى يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُوا عَنِ السَّيِّئَاتِ
وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ

“O, kullarının tevbesini kabul eden, kötülükleri bağışlayan ve yaptıklarınızı bilendir.” (Şûra, 25)

İlim sahibi olduğunu iddia ediyorsun, cahillerin neşesi gibi neşeleniyor, onların öfkeleri gibi öfkeleniyorsun. Dünyalıklarla sevinmen ve halkın sana teveccüh göstermesi sana hikmeti unutturmuştur ve kalbini de katılaştırmıştır. Mü’min Allah Teâlâ’dan başkasıyla neşelenmez, ancak Allah (cc) ile olduğunda sevinç duyar. Eğer muhakkak neşelenmen gerekiyorsa; Allah (cc) ile neşelen. Dünyalıklarını Hakk’ın yolunda, O’nun hizmetçilerine yardım etmek ve onlara Allah Teâlâ’ya itaatte yardımcı olmak suretiyle harcayarak ferahla. Kalbine ve sırrına Hz. Musa (a.s) ve Hz. Harun (a.s)’a denildiği gibi:

قَالَ لَا تَخَافَآ إِنَّنِي مَعَكُمَآ أَسْمَعُ وَأَرَى

“Korkmayın, çünkü ben sizinle beraberim; işitir ve görürüm.” (Tâhâ, 46)

Ayeti ile seslenilinceye kadar gece ve gündüz Allah Teâlâ’dan korkmaya devam et. Fakat sen onlardan değilsin, çünkü sen ilmi ezberliyorsun ama onun gereğiyle amel etmiyorsun. Şüphesiz ki sen bu halinle peygamberlere varis olamazsın. Zira peygamberlere varis olmanın üç şartı vardır: İlim, amel ve ihlas. Sen kendini tanı; kısmetin olmayan şeylere uzanma. Takdiratında Allah Teâlâ’ya uyum göster.

Eğer Allah Teâlâ'nın takdiratına boyun eğersen; O seni muvaffak ederek, sana lütufta bulunur, üzerindeki ağırlıkları (taksiratını) hafifletir, dünya ve ahirette sana yumuşaklıkla muamele eder.

Mü'minin imanı kuvvetli olduğu zaman; mûkin (kesin inanç) sahibi diye isimlendirilir. Kesin inancı kuvvetli olduğunda ise, ârif diye isimlendirilir. Marifeti kuvvetlendiği zaman ise, âlim diye isimlendirilir. İlmi kuvvetlendiğinde ise, muhip (Hakk'ın sevdalısı) diye isimlendirilir. Sevgisi güçlendiği zaman ise; mahbub (sevgili) diye isimlendirilir. Bütün bunları sağlıklı bir şekilde gerçekleştiren kişi ise ganî-mukarreb-müste'nis ismini alır. O kişi Allah Teâlâ'ya yakınlıkla ünsiyet eder. Bu mertebeye ulaşan kişiyi Allah (cc) hikmetinin, ilminin, geçmişteki ve gelecekteki takdiratının, emrinin ve kaderinin sırlarına muttalî kılar. Bu muttalî kılma işi o kişinin havsalası miktarınca olur. Allah (cc) o kişinin kalbinin ve genişliğinin oranınca verir. Artık bu mertebeye ulaşan zat, kalbiyle halktan uzaklaşarak Hakk ile beraber olur. O bedenen halk ile beraberdir fakat kalben onlardan uzaklaşmıştır. O artık kalben daima Allah (cc) ile beraberdir.

Allah Teâlâ'nın ezeldeki takdirine uygun olarak, örneğin; yeme, içme, giyme ve evlilik gibi meseleler kime kısmet edilmiş ise; bu paylar şaşmadan sahibini bulurlar. Kimsenin nasibi bir başkasına gitmez. Eğer böyle olmamış olsa; Allah Teâlâ'nın ezeldeki ilmine halel gelmiş olur ki, bu da mümkün değildir. Kişi kendi iradesi ile yiyemeyecek durumda olsa bile nasibi ona zorla verilir. Tıpkı memedeki çocuğa annesinin zorla emzirmesi gibi veyahut da hasta olan kişiye zorla ilaç içirilmesi gibi. O kişiye de nasibi herhangi bir yolla zorla verilir. Bunun böyle olması Allah Teâlâ'nın ezeldeki takdiri sebebiyledir.

Kendisinin tercihi olmaksızın bu konudaki kuvvetli imanı onu korur. Ezeldeki takdirat bu Mü'min, mûkin, arif va fâni varlığı nefsine faydalı olanları almak, zararlı olanları defetmek gibi hususlarda eğitir. Rahmet eli, onu bir sağa bir sola çevirir. İlâhî lütuf ise onu hem yükseltir hem de alçaltır.

Yazıklar olsun Allah Teâlâ'yı tanımayanlara! Yazıklar olsun, O'nun rahmet eteğine yapışmayanlara! Yazıklar olsun, Allah ile alış veriş yapmayan, kalb bağını O'ndan kesenlere! Sırrı ile özü ile O'na

bağlandığını söyleyerek, kuru kuruya O'nun lütuf ve minnetine sarılanlara.

Ey cemaat!

Allah (cc) sâdıkların terbiyesini küçüklüklerinden büyüklüklerine gelinceye kadar üzerine alır. Allah (cc) onları bir takım belalarla imtihan eder, onların bu imtihanlara sabır gösterdiklerini gördüğü zaman, onları kendisine daha fazla yaklaştırır. Belalar onlara ne yetişir, ne de onları kahreder. Belalar onlara nasıl yetişsin ki? Musibetler yerde yürürken, sâdıkların kalpleri uçan kuşların kanatlarındadır. Yazıklar olsun! Onların kalplerini kıranlara! Allah Teâlâ'nın gazabı onların kalplerini kıranların üzerine olsun! Allah Teâlâ'nın mahrumiyeti onların üzerine olsun!

Ey evladım!

Sen Allah dostlarının kölesi ol, onların ayak bastıkları mekan ol, onların huzurunda hizmetçi ol. Eğer sen bu söylenenleri yaparsan, efendi olursun. Her kim ki Allah Teâlâ'nın rızası için onun salih kullarına karşı alçak gönüllü olursa, Allah (cc) hem dünyada hem de ahirette o kişinin derecesini yükseltir. Sıradan halkı sırtında taşıyıp, onlara hizmet ettiğin zaman onların reisi oluyorsan acaba Allah Teâlâ'nın seçkin kullarına hizmet ettiğin zaman bunun karşılığı nasıl olur!?

Allah'ım! Hayırları bizim ellerimiz ve dillerimizle gerçekleştir.

Bizi senin lütfuna ve yardımına nail olanlardan eyle! (Amin)

Allah’ın Takdirine Razı Olmak

Abdulkadir Geylânî Hazretleri H. 545 senesinde medresede Ramazan ayının on yedinci günü Cuma sabahı şöyle sohbet yapmıştır:

Ölümü Tefekkür Ederek Kadere Rıza Göstermeli

Her kim Allah’ın kazasına razı olma duygusunu kazanmak isterse, devamlı ölümü tefekkür etsin. Zira devamlı ölümü tefekkür etmek kişiye arız olan afet ve musibetleri hafifletir. Gerek nefsine, gerek malına, gerekse çoluk çocuğuna arız olan musibetlerden dolayı kaderi itham etme. Aksine şöyle söyle: Rabbim beni benden daha iyi bilir.

Bu şekilde devam ettiğin sürece, kadere rıza gösterme ve kadere uyum göstermenin zevkini alırsın. Afet ve musibetler kökleriyle ve dallarıyla senden uzaklaşır, bunun yerini nimetler ve güzellikler alır. Kadere uyum gösterip, belalar esnasında Allah’ın hükmüne zevkle rıza gösterdiğin zaman; sana her yerden ve her taraftan nimetler gelmeye başlar.

Yazıklar olsun sana! Başkasını isteyerek Hakk’tan gâfil olma. Nefsini Allah Teâlâ’dan başkasıyla meşgul etme. Sen Allah Teâlâ’dan nice kereler bol ve geniş rızık istiyorsun, sen bilmiyorsun belki de bu dünyalıklar senin için bir fitnedir. Sen senin hakkında hangi şeyin hayırlı olduğunu bilmezsin. O halde sus, Allah Teâlâ’nın hükmüne uy, Allah Teâlâ’dan gelen bütün işler karşısında hoşnut olma ve şükretme duygusunu iste.

Şükürsüz bol ve geniş rızık, sahibi için bir fitne ve musibet olduğu gibi sabredilmeyen bir darlık ve geçim sıkıntısı da bir musibettir. Şükür, nimetlerin artmasına ve seni Hakk’a yakınlaştırmaya sebep olur. Sabır da gönül ayaklarını sabit kılar, destekler, onu zafere ulaştırır, dünya ve ahirette de neticesi güzel olur. Hakk’a karşı gelmek O’na itiraz etmek ise haramdır. Karşı gelen kişinin kalbi ve yüzü kararmaya başlar.

Yazıklar olsun sana! Nefsini kadere karşı gelmekle meşgul edeceğine, nefsini Hakk'tan istemeye, O'na dua etmeye yönelt ki belalar gitsin ve afet ateşleri sönsün.

Ey Hakk'ın isteklerine boyun eğdiğini, O'nun rahmet ve sevgi hazinelerine muttalî olduğunu söyleyen, sen nesin? Henüz O'na vuslata eremediğine göre O'ndan iste. Şaşırıp hayretler içerisinde kaldığında şöyle dua et:

Ey şaşkınlara kılavuzluk yapan, bana yol göster!

Belalara uğrayıp sabredemediğin anlarda şöyle dua et:

"Allah'ım! Bana yardım et, bana sabır ver ve üzerimdeki sıkıntıları kaldır!"

Hakk'ın vuslatına erip, kalbin huzuru ilâhîye girerek, Hakk'a yakınlaştığın zaman ise O'ndan hiçbir istekte bulunma ve konuşma. Bu makamda sadece susar ve müşahede edersin. Bu makamda sen misafir olursun; misafir ise istekte bulunamaz. Bilakis o, edepli bir şekilde oturur, kendisine ne ikram edilirse onu yer ve ne verilirse onu alır. Ancak kendisinin bir arzusunun olup olmadığı sorulursa; arzularını dile getirir. Bunu da sırf ev sahibinin emrine uyarak yapar, yoksa kendiliğinden yapmaz. İstemek uzaklıkta, susmak ise yakınlıktadır. Allah Teâlâ'ya uzak olanlar isterler, O'na yakın olanlar ise sükût ederek O'nu müşahede ederler.

Allah dostları Hakk'tan başkasını tanımazlar, O'ndan başka bütün güvenilenler onun nazarında kesilmiş ve kalpleri bütün sebeplerden sıyrılmıştır. Eğer onlar günlerce ve aylarca yemeseler ve içmeseler hiç de aldırış etmezler ve kendilerinde herhangi bir değişiklik olmaz. Çünkü Hakk (cc) onları besler, Allah (cc) onları dilediği şeylerle besler.

Her kim ki Allah Teâlâ'yı sevdiğini iddia eder, sonrada O'ndan başkasını talep ederse bu kişi sevgisinde yalancıdır.

Mü'min mahbub (sevgili) derecesine erip, Hakk'a vâsıl olduğunda, Hakk'ın yakını ve misafiri olur ve kendisine söyle seslenilir: İste ve arzu et. İstediğini söyle, çünkü sen Hakk'ın katında bir makam tuttun.

Muhip (seven) sıkıntıya uğratılır, mahrum bırakılırken mahbup (sevilen) ise genişletilir ve nimetlere mazhar kılınır. Seven için mahrumiyet, sevilen için ise bahşiş vardır. Kul, seven mertebesinde olduğu sürece, sıkıntılardan, dağınıklıktan ve geçim sıkıntısından kurtulamaz. Sevilen mertebesine ulaştığı zaman ise; iş tersine döner

ve kişi bütün bu dertlerden kurtularak bolluk ve refaha kavuşur, huzura erer, rızkı genişler, halk kendisine hizmet etmeye başlar. Bütün bunlar, sabrının bereketi ve Allah Teâlâ'ya olan sevgisindeki sebatı sayesinde olur. Kulun Allah Teâlâ'ya Allah Teâlâ'nın da kula olan dostluğu, insanlar arasındaki dostluğa benzemez. Bu konuda Rabbimiz Yüce Kitabında şöyle buyurmaktadır:

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

"O'nun benzeri hiçbir şey yoktur. O işitendir, görendir." (Şûra, 11)

Allah (cc) insanlara örnekler vermiştir. Allah Teâlâ'dan o örnekleri anlamayı isteyiniz. Allah Teâlâ'dan güzel gönüllere sahip olmayı isteyiniz. Çünkü Allah (cc) dilediği kimselerin kalplerinin güzelliğini artırır. Dilediği kimselerin kalplerinin rızıklarını çoğaltır. Allah dostlarından birinin kalbi yer ve gök ehlini kaplayacak kadar geniştir. Onun kalbi Hz. Musa (a.s)'nın asası gibi olur. Hz. Musa (a.s)'nın asası başlangıçta hikmet idi, sonradan kudret oldu. Hz. Musa (a.s) azığını taşıyamadığında azığını taşır, yürüyemediğinde onun üzerine binerdi. O otururken ve uyurken ona gelen kötülükleri defederdi. Ona her cinsten meyve verirdi. Oturduğu zaman onun gölgesinde dinlenirdi. Allah (cc) Hz. Musa (a.s)'a asası içerisinde kudretini gösterdi ve asa vasıtasıyla onu kendi kudretine ünsiyet ettirdi. Allah (cc) onu peygamber yapıp, kendisine yakınlaştırınca onunla konuştu ve ona bazı mükellefiyetler yükledi ve şöyle hitap etti:

وَمَا تِلْكَ بِيَمِينِكَ يَا مُوسَىٰ ﴿١٧﴾ قَالَ هِيَ عَصَايَ أَتَوَكَّؤُا
عَلَيْهَا وَأَهُشُّ بِهَا عَلَىٰ غَنَمِي وَلِيَ فِيهَا مَآرِبُ أُخْرَىٰ ﴿١٨﴾

"Şu sağ elindeki nedir, ey Musa? O, benim asamdır, dedi, ona dayanırım, onunla davarlarıma yaprak silkelerim; benim ona başkaca ihtiyaçlarım vardır." (Tâhâ, 17-18)

Bu esnada Allah (cc) Hz. Musa (a.s)'a hitaben şöyle buyurdu:

قَالَ أَلْقِهَا يَا مُوسَىٰ ﴿١٩﴾ فَأَلْقَاهَا فَإِذَا هِيَ حَيَّةٌ تَسْعَىٰ ﴿٢٠﴾
قَالَ خُذْهَا وَلَا تَخَفْ ۖ سَنُعِيدُهَا سِيرَتَهَا الْأُولَىٰ ﴿٢١﴾

“Yere at onu, ey Musa! dedi. Onu hemen yere attı. Bir de ne görsün, hızla sürünen bir yılan değil mi! Allah (cc) buyurdu: Al onu! Korkma! Biz onu şimdi ilk haline sokacağız.” (Tâhâ, 19-21)

Allah Teâlâ’nın bundan maksadı; Hz. Musa (a.s)’ın kendi kudretinin büyüklüğünü temaşa etmesini sağlamaktı. Ta ki Firavun’un saltanatı onun gözünde hafif görünsün. Aynı zamanda Allah (cc) Firavun’a ve kavmine karşı Hz. Musa (a.s)’a harp sanatını öğretiyordu. Allah (cc) onu Firavun ve avânesine karşı savaşa hazırladı ve ona olağanüstü mucizeler vereceğini bildirdi. Hz. Musa (a.s)’ın başlangıçta kalbi ve göğsü daralmıştı. Sonra Allah (cc) onun kalbini genişletti ve ona hikmet, nübüvvet ve ilim verdi.

Kalbi Halktan Sıyırarak Hakk’a Bağlamalı

Ey cahil! böyle yüce bir kudretin sahibi unutulur mu? İsyan edilir mi? Asla seni unutmayanı sen de unutma! Senden gâfil olmayandan sende gâfil olma!

Ölümü hatırla. Ölüm melekleri mahlûkatın ruhlarını almakla görevlendirilmişlerdir. Gençliğin, malın, mülkün ve sahip olduğun diğer şeyler seni aldatmasın. Yakında sahip olduğun imkanlar senden geri alınacak, bu günleri boş geçirdiğin ve ziyan ettiğin için çok pişman olacaksın. Fakat bu pişmanlık sana fayda vermeyecek. Yakında öleceksin, benim sana olan sözlerimi ve nasihatlerimi hatırla. Kabrinde benim yanımda olmayı ve benim nasihatlerime kulak vermeyi temenni edersin. Öyleyse sözlerimi dinle ve onlarla amel et ki; hem dünyada hem de ahirette benimle beraber olasın. Bana karşı hüsnü zan besle ki; sözlerimden faydalanasın. Başkaları hakkında daima güzel zan besle. Kendi nefsine karşı ise kötü zan besle. Nefsini daima eleştir. Şayet böyle yaparsan hem kendine hem de başkalarına faydalı olursun. Allah Teâlâ’nın dışındakilerle beraber olduğun sürece keder, tasa, şirk ve günahların ağırlıklarından kurtulamazsın.

Kalbinden halkı çıkartarak kalbini Hakk’a bağla. İşte o zaman hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın duymadığı ve hiçbir beşerin aklına gelmeyen nimetleri görürsün. Senin şu an içinde bulunduğun bu halin sağlıklı değildir, bu halle bunları görmek mümkün değildir. Zira onun temeli çürüktür, sağlam değildir. Boşluk üzerine bina edilmiş bir

mezbelelikten ibarettir. Hakk'a yönel, O'na tevbe et ve içinde bulunduğun hali, dünyayı isteyerek ahiretten yüz çevirme halini, tersine çevirmesini iste.

Fakirliğe Rıza Göstermeli

Yazıklar olsun sana! Allah (cc) senin hakkında fakirliği tercih etmişken; sen zenginliği istiyorsun. Sen bu hareketinle Allah Teâlâ'nın senin hakkında tercih ettiği şeyi çirkin görmüş olduğunu bilmiyor musun? Allah Teâlâ'nın senin hakkında tercih ettiği şeylerden ancak nefsin, arzuların, kötü tabiatın, şeytanın ve kötü arkadaşların hoşlanmazlar. Bu saydıklarımızın hiçbiri, Allah Teâlâ'nın tercihini beğenmez ve O'nun kaderine uyum göstermez. Öyleyse sen onlara iltifat etme, itirazlarına iştirak etme, onların Rablerine kızmalarına aldırış etme.

Kalp ve sırrın emrettiği şeylere kulak ver. Çünkü bu ikisi daima hayrı emreder, şerden ise sakındırır. Fakirliğine rıza göster. Zira fakirliğe rıza göstermek bizzat zenginliktir. Güç sahibi olmaman da korunmaya alınman demektir. Eğer Allah (cc) sana kötülüğü işleme imkanı verseydi; sen onu yapacaktın. Eğer kötülüğü de yapsaydın; günahlardan dolayı helak olacaktın. Seni fakir ve aciz bırakmakla, günahlardan korumuştur. Şayet sen Allah Teâlâ'nın tercihlerine sabredersen, Sen ve yeryüzü halkı Allah Teâlâ'nın katında sayamayacağınız kadar sevap kazanırsınız. Sen acelecisin, aceleci olanın eline ise istediği şeyler geçmeyebilir. Acele şeytandandır, teenni ise Rahmandandır. Acele ettiğin zaman şeytanla ve şeytanın ordusuyla olursun. İhtiyatlı davranır, sebatkar olur ve sabırlı davranırsan; Rahman'la ve O'nun ordusuyla olursun.

Takvanın Hakikati

Takvanın hakikati; Allah Teâlâ'nın yapılmasını emrettiği şeyleri yapmak, yasakladığı şeylerden de kaçınmaktır. Allah Teâlâ'nın fiillerini, takdiratını, verdiği bela ve afetleri sabırla karşılamaktır.

Sizler tamamen halk, tamamen nefis, tamamen heva ve heves, tamamen tabiat olmuş ve tamamen kaybolmuşsunuz. Sizin ne Allah Teâlâ'dan ne de ariflerden haberiniz var! Sizler Allah dostlarına nisbetle delilersiniz, onlar ise akıl sahibi insanlardır. Hakk'ın mecnunlarının mecnunluğu tamamlandığı zaman; mecnunluktan çıkmaları da yaklaşmış olur. Allah dostlarının başlangıçları hareket,

nihayetleri ise sükundur. Onlardan hastalık gider ve onun yerini hikmet alır.

Allah Dostları ile Beraber Olmalı

Ey evladım!

Sen ahiret meşgalelerinden boşalmış ve tamamen dünya meşgaleleri ile dolmuşsun. Senin bu halin beni kederlendiriyor. Senin salihlerden ve velîlerden uzaklaşman, onların sohbetlerini terk ederek sırf kendi görüşlerinle yetinmen beni üzüyor. Sen bilmiyor musun kendi görüşleriyle yetinen kişiler sapıtmışlardır. Hiçbir âlim yoktur ki daha fazla bilgiye ihtiyaç duymasın. Yine hiçbir âlim yoktur ki ondan daha âlim biri bulunmasın. Allah (cc) Yüce Kitabında şöyle buyuruyor:

وَيَسْـَٔلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ ۖ قُلِ الرُّوحُ مِنْ اَمْرِ رَبِّي وَمَآ اُوتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ اِلَّا قَلِيلًا

“Ve sana ruh hakkında soru soruyorlar. De ki: ‘Ruh, Rabbimin bileceği bir şeydir. Size pek az ilim verilmiştir.›” (İsrâ, 85)

Cumhurun yoluna gir, büyük topluluk olan Ehli Sünnet’e tabi ol, onun yoluna gir, bu yolun gereklerini yerine getirmek için, Allah dostlarına tabi ol ve onlardan ayrı kalma.

“Hakk’a tabi olunuz, bid’at ehli olmayınız korunursunuz.” (Darimi, Sünen, 205; Taberani, Sünen-i Kebir,9/254 Heysemi, 1/181)

Bu yola nefis ve heva ile değil, hikmetle ve hikmetin gereğini yerine getirerek, kendi güç ve kuvvetimize dayanmayı bir tarafa bırakarak, teslim olarak, aceleci olmayarak ve teennili hareket edilerek girilir. Bu öyle acelecilikle elde edebileceğin bir şey değildir. Bir takım bağlara, adamlara, sabra ve mücahedeye ihtiyaç duyan yoldur. Bazı marifet sultanlarının sohbetlerine katılman gerekir. Ta ki sana kılavuzluk yapsın, sana bu yolun ilmini öğretsin ve üzerindeki ağırlıkları kaldırsın. Onun üzengisini takip edersin, işin zorlaştığı zaman seni taşır veya seni terekesine alır. Eğer sen seven biri isen seni terekesine alır, yok eğer sevilen biri isen seni eyere oturtur, kendisi de senin arkana terekeye oturur. Kim bunu tadarsa o bilir. Erbabıyla oturmak bir nimettir. Münafık ve yalancılarla oturmak ise cezadır.

Nefis Muhasebesi Yapmalı

Sen Allah (cc) için bir nefis muhasebesi yapmalısın. Gerek Hakk ile gerekse halk ile ilgili konularda kendini hesaba çekmelisin. Eğer sen hem dünya hem de ahiret hayrını istiyorsan Allah Teâlâ'nın senin hakkındaki bilgisini dikkate al ve nefsinden Allah Teâlâ'nın emirlerini yerine getirmesini, yasaklarından kaçınmasını iste. Felaketler esnasında nefsi sabırlı olmaya, kaza ve kadere rıza göstermeye ve nimetler karşısında da şükretmenin gerekliliğine alıştır. Bütün bu söylenenleri yaptığın zaman; önündeki engeller kalkar ve Allah (cc) ile olan sohbetin istikamet kazanır, yolda arkadaşa ve yardımcıya kavuşursun. Nereye gidersen git, seninle beraber olacak bir hazineyi kazanırsın. Nerede olduğuna, nereye girdiğine aldırış etmezsin. Çünkü sen nereye düşsen; hemen kapılırsın. Hüküm, ilim, kader, insan, cin ve melek hepsi de sana hizmet eder. Allah Teâlâ'ya olan itaatinden dolayı sana her şeyi verirler. Allah *Teâlâ'dan korkandan her şey korkar, Allah Teâlâ'dan korkmayan ise her şeyden korkar. Allah Teâlâ'ya hizmet edene, Allah (cc) her şeyi hizmetçi kılar.* Çünkü Allah (cc) zerre miktarı amel eden kişilerin amellerini zâyi etmez.

"Ne yaparsan karşılığını bulursun."

"Nasıl olursanız öyle yönetilirsiniz."

(Ali el-Muttaki, Kenzü'l-Ummal, 6/89)

Allah'ım! Bize dünya ve ahirette kereminle, ihsanınla, günahlarımızı affetmekle ve lütfunla muamele et.

رَبَّنَآ اٰتِنَا فِى الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

"**Allah'ım! Bize dünyada da iyilik ver, ahirette de iyilik ver ve bizi cehennem azabından koru."** (Bakara, 201)

Murâkabe
Nefis Muhasebesinin Önemi

Abdulkadir Geylânî Hazretleri H. 545 senesinde dergahta Ramazan ayının on dokuzuncu günü Pazar sabahı şöyle sohbet yapmıştır:

Ey evladım!

Ben senin davranışlarını, Allah (cc) için nefis murakabesi yapan ve O'ndan korkan kişilerin davranışlarından farklı görüyorum. Şer ve fesat ehli ile beraber, velî ve seçkin kişilerden uzaklaştığını görüyorum. Sen kalbini Hakk'tan tamamen boşaltmış onun yerine, dünya ve dünyalık sevgisi doldurmuşsun. Sen Allah(cc) korkusunun kalpte bir koruma, bir aydınlatıcı ve hak ile batılı açıklayıcı olduğunu bilmiyor musun?

Sen bu halini sürdürürsen; gerek dünya gerekse ahiret kurtuluşuna veda etmiş olursun. Şayet sen ölümü çok anmış olsan dünya nimetleriyle şımarman azalır ve dünyaya karşı daha çok zahitlik sergilerdin. Sonu ölüm olan bir kişi dünyalık bir şeyle nasıl sevinebilir? Hz. Peygamber (sav) şöyle buyuruyor:

"Her koşanın bir bitiş çizgisi/sonu vardır. Her canlının bitiş çizgisi/sonu ise ölümdür."

(Camiu's-Sağir, 2412; Ali el-Muttaki, Kenzü'l-Ummal, 42131)

Hüzünlerin, sevinçlerin, zenginliklerin, fakirliklerin, sıkıntıların, bollukların, hastalıkların ve acıların hepsinin de sonu ölümdür. Kim ölmüşse onun kıyameti kopmuştur ve onun hakkında uzak olan şeyler artık yakın olmuştur. Senin içinde bulunduğun her halin hevestir. Kalbinle, sırrınla ve bâtınınla içinde bulunduğun bütün bu hallerden sıyrıl. Dünya belirli bir zamana kadar uzar, ahiret ise belirsiz bir sonsuzluğa gider. Senin dünyadaki hayatın belirli bir zamana kadardır. Ahirette ki hayatın ise belirsiz bir zamana kadardır. Bütün varlığın itaat edinceye kadar çalış. Bunu yaptığın zaman, bütün varlığınla Rabbinin olursun. Nefsin varlığı masiyet, nefsin yokluğu ise itaattir. Şehvetlere uymak nefsin varlığıdır, şehvetlerden kaçınmak ise nefsin yokluğudur. Şehvetlerden kaçın, onu kendi

tercih ve arzularınla alma, onu ancak Allah Teala'nın kaderine uygun bir şekilde al. O arzuları bir mecburiyet ve zorluk karşısında zahitlik eliyle al. Zahitlik eli seni onlara doğru çeker ve aldığı arzuları da nefse ulaştırır.

Zâhitlik Hayatı Elbette Gereklidir

Züht elbette gereklidir. Kendi durumunu bilmeden önce ona ihtiyaç duyulur. Zahitlik karanlık ortamlardadır. Almak ve arzu etmek ise aydınlık ortamlardadır. İçerisinde bulunduğun ortam karanlıktır, bundan çıktığın anda aydınlığı görürsün. Gücü kendinde görmen zulmettir, gücü verene vakıf olman ve onun yanında durman ise aydınlıktır. Bu yolda ilk halin zulmettir. Allah Teala'dan keşif gelir ve O'nun huzurunda sebat edersen bu halin aydınlığa dönüşür. Marifet ayının nuru geldiği zaman, kader gecesinin zulmeti açılır. Allah Teala'yı bilme güneşi doğduğu zaman, bütün kederler ve bütün karanlıklar silinir.

Özet olarak diyecek olursak; etrafın aydınlanır, uzak olanlar sana aşikar olur. Daha önceleri senin için müşkül olanlar, açığa çıkar. Senin için necis olanla, güzel olan, başkasının malıyla senin malın açığa çıkar. Hakk'ın istekleriyle halkın isteklerinin arasını ayırt edersin. Halkın kapısını da Hakk'ın kapısını da görürsün. İşte bu makamda hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın işitmediği ve hiçbir insanın aklına gelmeyen şeyleri görürsün. Kalbin müşahede yemeği yer, ünsiyet şarabı içer, üzerine kabul hil'atleri giydirilir. Sonra tekrar, halkın ihtiyaçlarını görmek, dalaletten çevirmek, Rablerini terk etmelerini önlemek, O'na olan isyanlarını engellemek için halkın arasına gönderilir. Bu kalp, sürekli bir koruma ve devamlı bir esenlik içerisinde gönderilir.

Ey bütün bu şeyleri düşünemeyen, idrak edemeyen, yahut onlara inanamayan kişi! Sen özü olmayan kabuk gibisin. Keresteden ibaretsin, ateşe atılmaya da uygunsun. Ancak ne var ki tevbe eder, iman eder ve tasdik edersen ateşe atılmaya uygun olmazsın.

Yazıklar olsun sana! Eğer tevbe eder, iman eder ve tasdik edersen; işte o zaman yaşamın hayrını görür, selamete erer ve hayatın zevkini alırsın. Eğer böyle yapmazsan; dilini kesen, heveslerini kıran ve ciğerini paramparça eden cam kırıklarıyla karşılaşırsın. Sözlerimi kabul et, çünkü ben senin iplerini eğiriyorum. Sözlerimi kabul et ve

bana düşmanlık besleme. Seninle benim aramda düşmanlığa sebep olacak ne olabilir ki? Ben senin namazın için, necasetini ve günah kirlerini gidermen için bir mescidim. Ben sana yol gösteriyorum. Ben sana bu yoldaki yiyecek ve içecekleri işaret ediyorum. Bütün bunları ben senin için yapıyorum ve senden de hiçbir karşılık beklemiyorum. Benim ücretim senden başkasına aittir. Benim meşguliyetim Hakk'ın taliplilerine hizmet etmektir. Eğer gerçek anlamda sen de Hakk'ın taliplisi olursan senin hizmetine de amadeyim. Kulun maksadı ve talebi samimi bir şekilde Hakk'ı istemek olursa; bütün eşya onun emrine amade olur.

Kişi Kendinin Vâizi Olmalı

Ey evladım!

Sen kendinin vaizi ol. Ne bana ne de benim dışımdakilere muhtaç olma. Benim vaazım senin dışına, zâhirine yöneliktir, senin vaazın ise senin içine bâtınına yöneliktir. Ölümü anmak, vasıta ve sebeplerden bağını koparmak için devamlı nefsine nasihat et. Yaratıcı, her şeyi bilen ve her şeyin sahibi olan Allah Teala'ya bağlan. O'nun rahmetinin eteğine tutun. O'nun rahmetine yapış. O'nu bırakarak bir başkasıyla meşgul olma, zira başkalarıyla meşguliyet seni Hakk'a karşı perdeler. Biriniz benim elimde, benim sebebimle kurtuluşa ererse, ben ona sevinirim. Benim sözlerimi kabul etmezse; onun namına üzülürüm. Mü'min bana yaklaşır, münafık ise benden kaçar.

Ey münafıklar! Allah Teala'nın size olan gazabında ben O'na uyarım. Allah (cc) beni sizin üzerinize tutuşturulmuş bir ateş yaptı. Şayet tevbe eder, size olan sözlerimi kabul eder ve sert sözlerime tahammül gösterirseniz, size karşı serinlik ve selamet olurum.

Yazıklar olsun size! Ne istiyorsunuz? Görünüşünüz itaat üzere, fakat içiniz isyanla dolu. Pek yakında sizler ölüm ve hastalıkların pençesiyle alınacaksınız, sonra da Allah'ın cehennem zindanına atılacaksınız.

Sizler, ey amellerinde kusur işleyenler! Ne istiyorsunuz?! Gece gündüz tembel tembel oturmaya razı oldunuz. Sonra da amellerinizdeki bunca kusura rağmen, Allah (cc) katında olan nimetleri istiyorsunuz. Güzel amel işlemeye sarılın ve nefisleriniz ibadete alışsın. İşin başında biraz dehşete düşersiniz ama sonunda

mânevî temizliğe erersiniz ve bütün kederleriniz yok olur gider. Tevbe ettiğiniz zaman elbette bunun bir başlangıcı bir de sonu vardır.

Ey efendisinin hizmetinden kaçan köleler!

Ey kendi görüşleriyle yetinip de peygamberlerin, salih zatların ve Allah dostlarının görüşlerinden kendilerini müstağni sayanlar.

Ey Hakk'a değil de halka bel bağlayanlar! Sizler Hz. Peygamber (sav)' in şu sözlerini hiç işitmediniz mi?

"Kendisi gibi fâni bir varlığa güvenen kişi; melundur, melundur." buyurmuştur.

Ne dünyalık bir şeyi talep et, ne de dünyalık bir şey için öfkelen. Çünkü bu durum sirkenin balı bozduğu gibi kalbini bozar.

Kibir ve Dünya Sevgisi Kişiyi Mahveder

Yazıklar olsun sana! Sen dünya sevgisi ile kibri bir araya getirmişsin. Oysa ki bunlar öyle iki haslettir ki; kimde bulunurlarsa tevbe etmediği sürece o kişiyi felaha erdirmezler. Akıllı ol. Sen kimsin? Sen nesin? Sen neden yaratıldın? Niçin yaratıldın? Kibirlenme; Allah Teala'yı, Peygamberini ve Allah dostlarını tanımayan cahiller kibirlenirler. Ey aklı kıt kişi! Sen kibirlenerek yükselmek istiyorsun. Şayet tam bunun aksini yaparsan o zaman isabet etmiş olursun. Çünkü Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmaktadır:

"Her kim ki Allah (cc) için tevazu sahibi olursa; Allah (cc) o kişiyi yükseltir. Her kim de kibirlenirse Allah (cc) o kişiyi alçaltır."

(İbn-i Mâce, 4176; Ahmed b. Hanbel,11742; Ebu Ya'la, 1109)

Ahirete razı olan, dünyayı da elde eder. Aza razı olana Allah (cc) çok verir. Her kim de alçak gönüllülüğe razı olursa; aziz olur. Sen daha aşağısına razı ol ki; hakkındaki hüküm tersine dönsün. Her kim kaderin zilletine katlanır ve ona rıza gösterirse, her şeye kadir olan Allah (cc) o kişiyi yükseltir. Tevazu ve güzel edep seni Hakk'a yaklaştırır, kibir ve kötü edep ise seni Hakk'tan uzaklaştırır. Taat seni ıslah eder ve Hakk'a yaklaştırır, isyan ise seni bozar ve Hakk'tan uzaklaştırır.

Dini Dünyevî Şeyler Karşısında Satmamalı

Ey evladım!

Dinini incir karşılığında satma. Dinini sultanların, hükümdarların, zenginlerin ve haram zadelerin incirine satma. Dinini yediğin zaman kalbin kararır. Nasıl kararmasın ki? *Sen dinini insanların ellerindeki basit metalar karşılığında sattığın zaman, onlara kulluk yapmış oluyorsun.*

Ey Allah'ın yardımından mahrum kalan! Şayet senin kalbinde nur olsaydı; sen o nur sayesinde haram, şüpheli ve mubah olan şeyleri birbirinden ayırt etmiş olurdun. Kalbini karartan şeylerle kalbini nurlandıran şeyleri birbirinden ayırt etmiş olurdun. Kalbini Allah Teala'ya yaklaştıran şeylerle kalbini Allah Teala'dan uzaklaştıran şeyleri birbirinden ayırt etmiş olurdun.

Ey cahil! Ben helal kazanç ve Allah Teala'ya tevekkülden başka hiçbir şey bilmem. *Çalışarak dünyalık elde etmek imanın başlangıcındadır.* İmanın kuvvetlenip, seninle Allah (cc) arasındaki vasıtalar kalktıktan sonra ise; rızk, doğrudan Allah Teala'dan alınır. Kalp güçlendiğinde rızkı Allah Teala'nın emriyle, vasıta kılınan insanların ellerinden alır. Benim sözümün manası; vasıtaları ortadan kaldırma anlamındadır. Yani bunun anlamı; kalbin vasıtalara takılıp kalmaması ve Allah Teala'nın emrine uyarak şirki kaldırıp atmasıdır. Kul yine sebepler vasıtasıyla alır, fakat insanların övmelerine, yermelerine, kabul etmelerine ve reddetmelerine aldırmaz. Şayet kendilerine bir şey verilirse; bunu Allah Teala'nın ikramı olarak bilirler. Allah Teala'nın onların vasıtasıyla verdiğini bilirler. Kendilerine bir şey verilmezse; yine bunun da Allah (cc) tarafından verilmediğinin idrakindedirler.

Allah dostları; Allah Teala'nın dışındakilere karşı kör, sağır ve dilsizlerdir. Onların nazarında ancak Allah (cc) vardır. Allah (cc) onların tek yardımcısı, mahrum bırakanı, vereni, engel olanı, zarar vereni ve fayda verenidir. O kabuksuz bir özdür. Berraklık üzere berraklıktır. Güzellik üzere güzelliktir. Bu durumda bütün mahlûkat onların kalplerinden çıkar, orada Allah Teala'dan başka hiçbir şey

kalmaz. O kalpte başkası için değil, sadece Allah (cc) için gizli bir zikir kalır. Allah'ım! Bizi seni bilmekle nimetlendir.

Yazıklar olsun sana! Sen nefsini dizginleyebileceğini zannediyorsun. Ey münafık! Şayet hüküm olmasaydı; tepene iner ve seni rezil rüsva ederdim. Dikbaşlılığınla benimle çekişmeye girme. Çünkü ben Allah (cc) ve O'nun salih kullarından başka hiçbir kimseden çekinmem. Kul, Allah Teala'yı marifetullah boyutuyla tanırsa; yaratıklar onun kalbinden silinirler. Kuru yaprakların dallardan düşüp de etrafa saçıldıkları gibi yaratıklar da onun kalbinden düşerler. Böylece o kişinin kalbi insanlardan tamamen arınmış olur. Özet olarak; bu mertebeye ulaşan kişi; kalp ve sır cihetiyle insanlara karşı kör, sağır ve dilsizdirler.

Nefis, itminan derecesine çıktığı zaman, bütün organlarının korunması ona teslim edilir. Sonra kalp Allah Teala'ya doğru sefere çıkar ve O'nun yanındakileri istemeye başlar. Daha sonra dünya gelir, mutmain nefsin hizmetine girerek onun işlerini görür.

Allah Teala'nın kendisini isteyenler hakkındaki adeti ve fiili işte böyledir. Hakk'ın taliplileri kısmetlerini alacakları zaman, dünya onlara kocakarı şeklinde gelir ve nasiplerini verir. Dünya onların hizmetçisi olur. Onlar da kendileri için olan şeyleri o dünyadan alırlar fakat dünyaya asla iltifat etmezler.

Kalbi Hakk İçin Boşaltmalı

Ey evladım!

Kalbini tamamen sadece Rabbin için boşalt. Bedenini ve nefsini ailenin geçimini tedarik için meşgul et. Böylece Allah Teala'nın emri doğrultusunda çalışmış ve O'nun fiiliyle ailenin geçimini sağlamış olursun. Allah Teala'nın huzurunda sükût etmek, sabır ve rıza göstererek istememek, dua etmekten, istemekten ve ısrarla istemekten daha evladır. O'nun ilminin karşısında kendi ilmini yok et. O'nun tedbirinin karşısında kendi tedbirini kaldır. O'nun iradesinin karşısında kendi iradeni kes. O'nun kaza ve kaderi karşısında aklını azlet. Şayet O'nu Rab, yardımcı ve kendisine teslim olunan olarak görüyorsan bunları yap.

Eğer O'na vuslatı istiyorsan, O'nun huzurunda sükût etmen gerekir. Gerçek Mü'min; aklı ve himmeti aynı olandır. Mü'minin zihninde kalbine Hakk'tan gelen şeylerin dışında hiçbir şey kalmaz. O

Rabbine yakınlık kapısında durur. O'nun Hakk'a olan marifeti tamamlanmışsa; kapı onun yüzüne açılır. Bu kapının arkasında hiçbir kimsenin tanımlayamayacağı şeyleri görür.

Nefsinden, kötü arzularından, kötü ahlakından arınmış, mahlûkatla ilgisini kesmiş, afiyet, hoşnutluk ve nimet içerisinde olan kişilerde kalp ve işaret için gizli bir söz vardır. İşte bu söz onu tıpkı Ashab-ı Kehf gibi bir o yana bir bu yana çevirmektedir. Allah (cc) Ashab-ı Kehf hakkında şöyle buyurmaktadır:

قَالَتْ اِنِّىٓ اَعُوذُ بِالرَّحْمٰنِ مِنْكَ اِنْ كُنْتَ تَقِيًّا

"Meryem, «Senden, Rahmân›a sığınırım. Eğer Allah›tan çekinen biri isen (bana kötülük etme)» dedi." (Meryem, 18)

Ey evladım! Bunları dinle, bunlara iman et, bunları yalanlayarak kendini her yönden gelecek hayırlardan mahrum bırakma.

Doğruluk

Abdulkadir Geylânî Hazretleri H. 545 senesinde medresede Ramazan ayının yirmi dördüncü günü Cuma sabahı şöyle sohbet yapmıştır:

Doğru ve İyi Niyetli Olmalı

Ey evlatlarım!

Bana doğruluktan zerre miktarı bir şey tasadduk ediniz, sizler mallarınız ve evleriniz içinde tam bir serbestliğe sahip olarak oturunuz. Ben sizden ancak doğruluk ve samimiyet istiyorum. Bunlar ancak size fayda verir. Bunları da kendim için değil, sizler için istiyorum. Gerek gönül dilinizin gerekse beden dilinizin konuşmalarını kayıt altına alınız. Zira üzerinizde sizleri gözetleyen melekler vardır. Melekler sizin dışınızı gözetlerler, Allah (cc) ise sizlerin içinizi gözetler.

Ey saraylar, evler inşa eden, ömrü dünyayı imar etmekle geçen kişi! Salih niyet olmadan hiçbir şey yapma. Dünyadaki binanın temeli iyi niyettir. Nefsinle ve arzularınla senin binan olmaz.

Cahil kişi dünyada yapacağını, Allah Teala'nın hükmüne, kaza ve kaderine uyum göstermeyi nazarı dikkate almadan sadece nefsiyle, arzularıyla ve kötü tabiatıyla yapar. Böyle olunca da, şüphesiz ki kendisine yakın bir dost bulamaz, yaptıklarının hayrını göremez ve o binalarda başkalarını oturtur. Kıyamet gününde de kendisi hesaba çekilir. Niçin yaptın? Neden yaptın? Nereden aldın? Nereye harcadın? Bütün malından, hayatından

hesaba çekilir.

Allah Teala'nın hoşnutluğunu kazan, onun kaza ve kaderine uyum göster. Allah Teala'nın ezelde senin için takdir ettiğine kanaat et, senin için takdir edilmeyeni isteme. Zira Hz. Resulullah (sav) Efendimiz şöyle buyurmuştur:

"Allah Teala'nın dünyada kuluna verdiği en ağır ceza; onun kısmeti olmayanı istemesidir"

Bu Hais-i Şerif'in ahkiki daha önce geçti

Allah Dostlarına Hüsnü Zan Beslemeli

Abdulkadir Geylânî Hazretleri sohbete şöyle devam etti:

Ey sohbetimi dinlemeye gelen! Sen benim sohbetimi dinlemeye geliyorsun, fakat bana hüsnü zan beslemiyorsun. O takdirde benim sözlerimden nasıl etkilenir, nasıl kurtuluşa erebilirsin?

Yazıklar olsun sana! Müslüman olduğunu iddia ediyorsun ama hem Allah Teala'ya hem de O'nun salih kullarına itirazda bulunuyorsun. Sen davanda yalancısın. İslam; teslimiyet kökünden gelmiştir. İslam, Allah Teala'nın kaza ve kaderine teslim olarak, aynı zamanda Kur'an ve sünnetin hükümlerine riayet ederek, Allah Teala'nın yaptıklarına rıza göstermektir. Bunları yaptığın zaman gerçek manada teslim olmuş olursun.

Uzun emellerin uğursuzluğu seni Allah Teala'ya isyan etmeğe ve O'nun emirlerine muhalefet gösterme bataklığına düşürür. Emellerini kıstığın sürece sana hayırlar gelmeye başlar. Eğer kurtuluşu istiyorsan; o hayırlara tutun. Kader ne getirirse; mü'min nefsi, arzuları, kötü tabiatı ve şeytanı dikkate almadan, şeriata uygun bir şekilde kaderin elinden onu hemen alır. Demek istiyorum ki; Mü'min nefse, hevâ ve hevese, şeytana karşı daima ilâhi yardım görür. Yoksa bunlar Mü'minden tamamen yok olur demek istemiyorum. Peygamberler hariç biz insanlardan hiçbirimiz masum değildir. Ama böyle bir Mü'minin nefsi huzura ermiş, arzuları mağlup olmuş, tabiatı kurumuş ve şeytanı hapsolmuştur. Bunlardan hiç biri ona zarar veremez.

Tevekkül ve Tevhid

Tevekkül; sebeplere bağlanıp kalmamaktır. Tevhid; fayda ve zararı mahluktan bilmemektir. Sen tamamen nefissin, tamamen hevessin, tamamen adetsin. Senin ne tevekkülden, ne de tevhidden haberin var. Senin tevekkülünün de tevhidinin de sana bir hayrı yoktur. Acılık, sonra tatlılık, sonra kırılma, sonra onarılma, sonra ölüm, en nihayetinde de ebedi bir hayat vardır. Zillet, sonra izzet, fakirlik sonra zenginlik, sonra yok oluş, sonra kendinle değil O'nunla varoluş. Bütün bunlara sabredersen, Allah Teala'dan istediklerinin hepsine nail olursun. Aksi durumda senin hiçbir isteğin gerçekleşmez.

Seni Allah Teala'dan alıkoyan her şey uğursuzluktur. Farz ve sünnet olan oruç ve namazı eda ettikten sonra nafile oruç ve nafile namaz olsa bile durum aynıdır. Farz olan orucu tuttuktan sonra, nafile oruç tutarken açlık ve susuzluk senin kalben Hakk'ın

huzurunda bulunmanı, O'nu tefekkür etmeni, O'nu murâkabe etmeni, O'nunla yaşamını güzelleştirmeni, O'na yakınlık ve ünsiyet kurmanı engelliyorsa; bu oruç senin için bir uğursuzluktur. Sen perdelerin kulusun. Sen yaratıkların, nefsinin ve arzularının kulusun.

Arif

Arif; Allah (cc) ile beraberdir. O, ilmiyle ve sırrıyla Hakk'a yakınlık sancağı altındadır. Allah Teala'nın kaza ve kaderi ne tarafta ise arif de o taraftadır. Aciz kaldığı zaman, kendisinden bir dönme olmadan Hakk tarafından kaza ve kader tarafına döndürülür. Kendisi hareket etmeden hareket ettirilir. Kendinden bir hareket olmadan durdurulur. Allah Teala'nın Yüce Kitabında kendileri hakkında buyurduğu Ashab-ı Kehf gibi kimselerden olurlar:

قَالَتْ اِنِّىٓ اَعُوذُ بِالرَّحْمٰنِ مِنْكَ اِنْ كُنْتَ تَقِيًّا

"Meryem, «Senden, Rahmân›a sığınırım. Eğer Allah›tan çekinen biri isen (bana kötülük etme)» dedi." (Meryem, 18)

Ashab-ı Kehf'e acizlik arız olunca Allah (cc) tarafından hareket ettirildiler. Hareket kudretle gerçekleşir. Sükun ve teslimiyet ise acizlik halindedir. Hareket senin varlığında, sükun ise senin yokluğunda ortaya çıkar. Hareket hükümdedir. Sükun ise ilimdedir. Nefisten, heva ve hevesten, kötü tabiatından ve halktan uzaklaştığında ancak nefsin sağlık bulabilir. Özetle diyecek olursak hiçbir mahlukla kendini kayıtlamamalısın. Rabbinden başka sana hiçbir kimse ne zarar verir, ne fayda verir ne de bir rızık verebilir. Sen daima Rabbine itaat üzere ol; O'nun emir ve yasaklarına riayet göster, elinde Allah Teala'dan başka hiçbir şey kalmasın. İşte o zaman sen mahlûkatın en zengini ve en değerlisi olursun. İşte o takdirde sen, yaratıklara kendisine secdenin emredildiği Hz. Adem (a.s) gibi olursun. İşte bütün bu hadiseler avam tabakasının aklının çok ötesinde hadiselerdir. Hatta havassın çoğunun da idrakinin ötesindedir. Bu durum Adem (a.s)'in küçük bir zerresidir. Onun özü cümlesindendir.

Önce İlim Sonra Uzlet

Ey ilmi kıt kişi! Önce insanlardan faydalan, gerekli bilgileri öğren sonra da uzlete çekil. Allah dostları fıkıh bilgisini öğrendiler sonra da kalpleriyle insanlardan uzlete çekildiler. Allah dostları insanları ıslah etmek için zâhirleriyle halkla beraber bâtınî yönleriyle de Hakk'ın hizmetinde ve sohbetindedirler. Onlar birer katip, birer tevbekar, görünüşte halkla beraber, gönülleriyle halktan uzaktadırlar. Onların kalpleri bütün eşyadan uzaklaşmıştır. Zahirdeki meşguliyetleri Allah'ın hükümlerini tatbik etmektir. Onların her ne zaman elbiseleri kirlense hemen onu temizler, güzel kokular sürer ve tütsülerler. Onların elbiseleri her ne zaman yırtılsa onu yamar ve dikerler. Onlar halkın reisidir. Onların bir zerresi sarp dağ gibidir. Onların kalpleri Allah (cc) ile beraberdir. O'nun huzuruna atılmışlardır. Onlar daima Allah Teala'yı murakabe eder ve O'nun ilmine dalarlar.

Allah'ım! Gıdamızı zikir, zenginliğimizi de sana yakın eyle. Amin.

Nüceba ve Abdallarla Beraber Olmalı

Sen kalbi ölülerdensin. Sohbetin de aynı şekilde kalpleri ölü olanlara yönelik.

Sen, kalbi diri, nüceba ve abdallarla beraber olmalısın.

Sen, bir mezarsın; kendin gibi mezar olanların yanına ***gidiyorsun.***

Sen, ölüsün; aynen kendin gibi ölü olanların yanına gidiyorsun.

Sen, kötürümsün; seni de senin gibi bir yatalak güdüyor.

Sen, bir amasın; seni de senin gibi bir âmâ sevk ediyor.

Sen, salih, kesin inanca sahip Mü'minlerle sohbet arkadaşlığı yap, onların sözlerine sabret, onların nasihatlerini kabul et ve onunla amel et ki; o zaman kurtuluşa erebilirsin. Meşayihin sözünü dinle ve onların sözleriyle amel et, şayet kurtuluşa ermek istiyorsan, onlara karşı hürmetkar olmalısın.

Benim bir mürşidim vardı, bir müşkülüm olsa, kalbime bazı düşünceler arız olsa o zaman onu bana anlatır, benimle konuşur başka bir şeye ihtiyaç duyurmazdı. Bunun sebebi; kendisine olan hürmetim ve güzel edep sahibi olmamdı. Meşâyihe karşı asla saygısız ve edepsizlik yapmadım. Onlara daima saygı ve güzel edeple muamelede bulundum.

Gerçek Sûfî

Gerçek sûfi; cimri olamaz. Çünkü onun elinde cimrilik yapacak hiçbir şey kalmaz. O her şeyi terk etme iddiasındadır. Kendisine bir

şey verilse; o verileni kendisi için değil başkası için alır. Sûfinin kalbi Allah Teala'dan başka bütün varlıklardan ve şekillerden temizlenmiştir. Derviş cimri olamaz, zira ancak malı olan kimseler cimri olurlar. Sûfinin nazarında bütün eşya başkasına aittir. O halde başkasına ait olan eşyada o nasıl cimrilik yapabilir? Onun ne (şahsi) bir düşmanı ne de bir dostu vardır. O insanların övmelerine de yermelerine de kulak asmaz. Çünkü o vermeyi de, engellemeyi de, zararı da faydayı da Allah Teala'dan başka kimseden bilmez. O yaşamakla sevinmez, ölümle de üzülmez. Onun ölümü Rabbinin kendisine kızması, yaşamı da kendisinden hoşnut olmasıdır. İnsanların arasında sıkıntı, uzlette ise ünsiyet hisseder. Onun yiyeceği Rabbini zikretmesi, içeceği ise Rabbi ile olan ünsiyetidir. Şüphesiz ki o dünya ile dünyanın nimetleri ile cimrilik göstermez. Zira o Allah Teala'nın katındadır, dünyanın bütün bu nimetlerinden müstağnidir.

رَبَّنَآ اٰتِنَا فِى الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

"**Allah'ım! Bize dünyada da iyilik ver, ahirette de iyilik ver ve bizi cehennem azabından koru."** (Bakara, 201)

Amellerde İhlas

Abdulkadir Geylânî Hazretleri H. 545 senesinde Şevval ayının başında Cuma sabahı medresede şöyle sohbet yapmıştır:

İlimsiz Amelin Faydası Olmadığı Gibi Amelsiz İlmin de Faydası Olmaz

Amel yapmadan daha ne kadar ilim öğreneceksin? İlim defterini dür; sonra da samimiyetle amel defterini neşretmekle meşgul ol. Yoksa senin için asla kurtuluş imkanı yoktur. Sen sadece ilim öğreniyorsun, davranışlarında da Hakk'a karşı çok cüretkârsın. Sen gözlerinden haya perdesini atmışsın. Allah Teala'yı seni görenlerin en ehemmiyetsizi olarak görüyorsun. Sen hevâ ve hevesinle alıyorsun, hevâ ve hevesinle engel oluyorsun, heva ve hevesinle hareket ediyorsun. Şüphesiz ki hevâ ve hevesin seni helâk edecek. Bütün hal ve davranışlarında Allah Teala'dan utan ve O'nun hükümleriyle amel et. Zâhirî hükümlerle, yani şeriatın hükümleriyle amel edersen, bu amel seni Allah Teala'yı bilmeye götürür.

Allah'ım! Bizi gâfillerin uykusundan uyandır. (Amin)

Günah işlediğinde üzerine âfetler gelir ve sen o afetlerin arasında kalırsın. Tevbe eder ve Allah Teala'dan yardım istersen; o zaman musibetler çevrene düşer. Bu dünya hayatında elbette imtihanlarla denenmen gerekir. Bu imtihan süresinde sana sabır vermesini ve seni bu imtihanlara karşı muvaffak kılmasını Allah Teala'dan iste ki; O'nunla aran da esenlik bulunsun. Böyle yaparsan musibetler kalbine değil kalıbına, bâtınına değil zâhirine, dinine değil malına zarar vermiş olur. Bu durumda gelen imtihan felaket değil nimet olur.

Ey münafık! Sen Allah (cc) ve Resulüne mânen değil sadece sözde bağlanmakla yetindin. İşte bu durum, senin içinin de dışının da yalan olduğunu gösteriyor. Şüphesiz ki sen dünyada da ahirette de zelil olanlardansın. Günahkar ve yalancı olan nefsin de zelildir.

Âlim İlminin Kıymetini Bilmeli

Ey âlim! Sen dünya sevdalılarının yanında ilmini kirletme. Sen değersiz olan bir şeyin karşılığında değerli olanı satma. Değerli olan; sadece ilimdir. Değersiz olan şeyler ise; ellerinizdeki dünyadır. Allah Teala'nın ezelde senin için taksim etmediği bir şeyi sana vermeye

halkın gücü yetmez. Senin kısmetin ancak insanların vasıtalarıyla sana ulaşır. Sen sabırlı olursan; insanların elleri vasıtasıyla kısmetine şerefli bir şekilde muhakkak ulaşırsın.

Yazıklar olsun! Kendisi rızıklanan rızık veremez. Kendisine verilen veremez. Allah Teala'ya itaat ile meşgul ol. O'ndan istekte bulunmadan, maslahatını ve durumunu Allah Teala'ya bildirmene ihtiyaç duymadan O senin durumunu bilir.

Allah (cc) kutsi bir hadiste şöyle buyurmuştur:

"Her kim ki benden istemeğe vakit bulamayacak derecede beni anmakla meşgul olursa, ben ona isteyenlere verdiğim şeylerin en üstününü veririm." (Tirmizi, 2926; Darimi, 3356; Beyhâkî, Şuabi'l-İman, 576)

Zikir Dil ile Değil Kalp ile Olmalı

Kalpten olmayan, sadece dil ile yapılan zikrin hiçbir kıymeti yoktur. Gerçek zikir; kalp ve sır ile yapılan zikirdir, bundan sonra da dilin zikridir. Allah Teala'yı gerçek mânâda zikrettiğinde şu ayeti kerimede ifade edilen durum gerçekleşir:

فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ

"Öyle ise siz beni (ibadetle) anın ki ben de sizi anayım. Bana şükredin; sakın bana nankörlük etmeyin!" (Bakara, 152)

Sen Allah Teala'yı anarsan O da seni anar. Sen Allah Teala'yı an ki O da üzerindeki ağırlıkları (günahları) indirsin, günahsız olarak kalasın ve günahsız itaatkâr biri olasın. İşte bu konuma geldiğin zaman Allah (cc) da seni kendisini ananların arasında anar. Bunun sonucunda sen de insanları bırakarak Hakk ile meşgul olursun.

Hakk'ın zikri seni öyle meşgul eder ki; O'ndan bir istekte bulunma fırsatın olmaz. Senin bütün maksadın O olur ve sen diğer bütün maksatlarından sıyrılırsın. Senin bütün maksadın Hak olunca Allah (cc) bütün hazinelerin anahtarlarını senin gönül eline verir. Kim Allah Teala'yı severse başkasını sevemez. Çünkü Allah (cc) sevgisi senin kalbinden diğer bütün sevgileri giderir.

Bir kulun kalbine Hakk'ın sevgisi yerleşmişse; o kulun kalbinden Hakk'ın dışındaki sevgiler çıkar. Orada Allah (cc) sevgisinin dışında bir sevgiye yer kalmaz. Allah (cc) sevgisi onun bütün uzuvlarına işler,

içi ve dışı Allah (cc) sevgisiyle meşgul olur. Allah (cc) sevgisi o kişinin maddesini de manasını da kapsar. Allah (cc) sevgisi onu hazırlar, onu alışkanlıklardan uzaklaştırır. Bu mertebe tamamlanınca Allah (cc) da onu sever.

Senin görecek ve düşünecek aklın yok mu? Hakk'ın huzuruna çıkarılacağını hiç düşünmedin mi? Sıranın sana geleceğini ve ölüm meleğinin bir gün canını alacağını, canını bedeninden koparacağını, seninle ailenin ve sevdiklerinin arasını ayıracağını hiç aklına getirmedin mi?

Çalış, gayret et ki; hoşlanmadığın bir vaziyette Allah Teala'nın huzuruna çıkarılmayasın. Bunun için de ahirete gitmeden önce malını ahirete gönder. Ölüm meleğini bekle! Dünyada gördüğün şeylerden daha hayırlısını Allah Teala'nın katında göreceksin.

رَبَّنَآ اٰتِنَا فِى الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

"Allah'ım! Bize dünyada da iyilik ver, ahirette de iyilik ver ve bizi cehennem azabından koru." (Bakara, 201)

İçi Dışı Aynı Olmak

Abdulkadir Geylânî Hazretleri H. 545 senesinde Recep ayının dokuzuncu Cuma günü şöyle sohbet yapmıştır:

Tamahkâr Olmamalı

Tamahkâr insan; sahtekarlıktan ve yağcılıktan geri kalmaz. İnsanlarla olan iletişiminde hakkaniyete riâyet etmesi imkansızdır. Onun konuşmaları özü olmayan kabuktan ibaret mânâsız kuru lafızlardır. Tamâh eden kişinin içi de aynen **Ta-mim-ayn** harflerinin içinin boş olduğu gibi boştur.

Ey Allah'ın kulları! Ancak doğru olursanız kurtuluşa erebilirsiniz. Doğru olan kişinin Allah (cc) katındaki gayreti çok yücedir. Hiçbir kimsenin O'nun aleyhinde konuşması O'na zarar veremez. Çünkü Allah (cc) yaptığı işte galiptir. Allah (cc) senin için bir şey murat ettiğinde; o iş için seni hazırlar.

Kötü ahlaklı birinin sözüne verilecek cevap şudur: Sizin doğru halleriniz beni konuşturur, yalan halleriniz ise sükût ettirir. Ben sizin kapasiteniz kadar size verebilirim.

Mevlâ'nın Dışında Hiçbir Şey Bakılmaya Değmez

Ey evladım!

Şayet sende ilmin meyvesi ve bereketi bulunsaydı; sen böyle nefsin ve zevklerin için yöneticilerin kapılarını aşındırmazdın. Alimin, kendisi gibi mahluk olan bu kişilerin kapılarına gidecek ayakları yoktur. Zahidin de, insanların mallarını alacak elleri yoktur. Muhib yani Allah sevdalısının da Allah Teala'dan başkasına bakacak gözleri yoktur. Allah sevdalısı insan, bütün insanlarla karşılaşsa da onlara bakmaktan zevk almaz, o sevdiğinden başkasına bakmaz. Onun zâhirî gözünde dünya, kalp gözünde ahiret ve sır gözünde de Mevlâ'nın dışında hiçbir şey bakılmağa değmez.

Münafık Diliyle Sâdık Kişi ise Kalbiyle Konuşur

Akıllı olunuz! Sizler hiçbir şey değilsiniz. Çoğunuz kuru kuruya bağırıp çağıranların peşine takılıp onlara tabi oluyorsunuz. Sizlerden

pek çoğunuzun konuştuğu da dilde kalıyor kalpten gelmiyor. Münafığın konuştuğu başından ve dilinden gelir, sâdık kimsenin konuşması ise kalbinden ve sırrından gelir. Sâdık kişinin kalbi Rabbinin kapısında, sırrı ise kapıdan içerdedir. Sâdık kişi o kapıdan içeri girinceye kadar feryat eder. Allah Teala'ya yemin ederim ki; sen bütün hallerinde yalancısın ve Allah Teala'ya giden yolu bilmiyorsun.

Sen bu yolda kör iken Allah'a giden yolda insanlara nasıl mürşitlik yapacaksın? Başkasına nasıl komutanlık yapacaksın? Hevâ ve hevesin, kötü tabiatın, nefsine uyman, dünyayı sevmen, makam sevgin ve şehevi arzuların seni kör etmiştir. Günahlar henüz kalbinin dışından içine işlememişken bana gel; aksi takdirde günahlar kalbine işlerse o zaman günahlarda ısrarcı olursun sonra da bu ısrar seni küfre kadar götürür.

Her kimin ki Allah Teala'ya olan itaat ve kulluğu gerçekleşirse o kişi Allah Teala'nın kelamını işitmeye kadir olur. Hz. Musa (a.s)'nın kavminden seçilen ve Hakk'ın kelamını işiten yetmiş kişiyi hatırla. Kavmin içerisinden seçilen bu yetmiş kişi Hz. Musa (a.s) ile birlikte konuşmayı dinleyecekleri mekana gelince, sesi işitir işitmez hepsi bayıldılar ve Hz. Musa (a.s) orada yalnız başına kalakaldı. Allah (cc) o yetmiş kişiyi diriltince şöyle dediler: Bizim Allah Teala'nın kelamını işitecek gücümüz yoktur, Ey Musa! Sen bizimle Allah (cc) arasında vasıta ol. Bundan sonra Allah (cc) Hz. Musa (a.s)'ya konuştu, o da Allah Teala'nın kelamını insanlara nakletti. Hz. Musa (a.s) imanının güçlü olmasından, itaat ve kulluğunu tam yapmasından dolayı Allah Teala'nın kelamını işitebilmiştir. Oysa ki o yetmiş kişi imanlarının zayıflığından dolayı O'nu işitemediler. Oysa ki onlar kendilerine Tevrat'ta gelen hükümleri kabul ederek ilâhî emir ve yasaklara riâyet etmiş olsalar, edepli durarak o cüretli sözleri sarf etmeselerdi; onlar da Allah Teala'nın kelamını işitebilecek güce sahip olacaklardı.

*Abdulkadir Geylânî Hazretleri sohbetini şöyle sürdürmüştür***:**

Ben ne kadar yalancı, münafık, deccal varsa onların üzerine gönderildim. Ben Allah Teala'ya isyan eden her kişiye musallat olurum. Allah Teala'ya isyan edenlerin en büyüğü İblis, en küçüğü de fâsık kimsedir. Ben her sapık ve saptırıcı kimseye, batıla çağıran her kişiye savaş açtım. Bu savaşta da; **"Lâ Havle ve lâ Kuvvete illâ bi'l-lâhi'l-Aliyyi'l-Azîm."** sözüyle Allah Teala'dan yardım alıyorum.

Münafıklık senin kalbine yerleşmiş. Senin teslim olmaya, tevbe etmeye ve riyadan uzaklaşmaya ihtiyacın var. Şayet benim içinde bulunduğum bu halim Allah (cc) tarafından ise; yakın bir zamanda bu hareket büyür, çoğalır, yücelir ve iki ayakları üzerinde durur. Kanatlarıyla uçarak bütün halkın evlerinin tepesine konmaya başlar ve evlerine girer, insanlar da onu baş gözleriyle ve kalp gözleriyle müşâhede etmeye başlarlar. Yok eğer bu gayretlerim nefsimden, hevâ ve hevesimden, kötü tabiatımdan, şeytanımdan, ve benim bâtıl düşüncelerimden ise o zaman bana yuh olsun. Zaten böyle bir durum çok yakın bir zamanda küçülür, erir, dönüşür, parçalanır ve kopar. Çünkü Allah (cc) yalancıyı desteklemez, münafıkları muzaffer etmez, inkarcıya vermez ve şükretmeyi terk edenlere de nimetini artırmaz. Nefsinde münafıklıktan az bir şey beliren kimseden hiçbir fayda gelmez. Bilakis onun münafıklığı dininin yanmasına sebep olur.

Gerçek Mürid Şeyhinin Sözlerine Kulak Verir

Ey müridler! Ben konuştum fakat sizler benim konuştuklarımdan kaçıyorsunuz ve sözlerimle amel etmiyorsunuz. Diğer şehirlerde benim adım dilsizdir, ben kendimi mecnun, dilsiz ve konuşmaktan aciz gibi gösteriyordum fakat bu olmadı. Kader beni sizlerin yanına çıkardı. Ben bodrumlarda idim; kader beni o kürsülere çıkardı ve oturttu. Yalan söyleme! Senin iki kalbin yok, bilakis o bir tanedir ve bir şeyle dolarsa başka bir şeyi almaz. Allah (cc) şöyle buyurmaktadır:

مَا جَعَلَ اللّٰهُ لِرَجُلٍ مِنْ قَلْبَيْنِ فِى جَوْفِهٖ

“Allah (cc) bir adamın içinde iki kalp yaratmadı.” (Ahzab, 4)

Bir kalp hem yaratanı hem de yaratılanı seviyorsa bu kalp sağlıklı değildir. Bir kalpte hem dünya hem de ahiret sevgisi varsa bu kalp sağlıklı değildir. Şayet insanların ihtiyaçlarını gidermek ve onlara rahmet olmak amacıyla olursa kalbin Yaratıcıya yönelmesi yüzün de insanlara yönelmesi caizdir. Allah Teala’yı tanımayan cahil kişi riyakârlık ve münafıklık yapabilir, fakat âlim biri bunu yapamaz.

Ahmak kişi Allah Teala'ya isyan eder, akıllı kişi ise O'na itaat eder. Dünya malını biriktirmeye hırslı olan kişi riyakârlık ve münafıklık yapar. Uzun emeller peşinde koşmayan kişi ise ne riyakârlık yapar ne de münafıklık yapar. Mü'min farzları eda ederek Allah Teala'ya yakınlaşır, nafilelerle de Allah Teala'nın sevgisini kazanır. Allah Teala'nın öyle kulları vardır ki; onlar için nafile diye bir şey yoktur, tam aksine onlar farzları eda ederler sonra da nafileleri yaparlar ve şöyle derler: Bu yaptıklarımız da bizlere farzdır, çünkü bizler bunları yapma imkanına ve gücüne sahibiz ve biz hayatımız boyunca ebedi olarak ibadetle meşgul olacağız, bu sebeple bunlar bize farz kılınmış gibidir derler. Bu kişiler bu ibadetleri kendileri için nafileden saymazlar. Özet olarak diyecek olursak; Allah'ın velî kullarını uyaran bir uyarıcıları, öğreten bir öğreticileri vardır. Allah (cc) onlara öğrenme sebeplerini hazırlar. Resulullah (sav) şöyle buyurmuştur:

"Şayet Mü'min bir dağ başında olsa Allah (cc) ona öğretecek bir öğretici bulur."

Salih kişilerin sözlerini, kendi sözlerinmiş gibi kendine mal ederek başkalarına konuşma. Ödünç mal gizlenmez. Emanet maldan değil kendi malından harca. Pamuğu kendi elinle ek, kendi elinle sula, kendi gayretinle terbiye et, sonra da kendi elinle doku, kendi elinle dik ve onu giy. Başkalarının malıyla ve başkalarının elbiseleriyle sevinme. Başkalarının sözlerini intihal eder, kendi sözün gibi kullanırsan; salih zatların öfkesini celbedersin. Şayet senin bir amelin yoksa; bu işe dair bir sözün de olmamalıdır. Her iş amele bağlıdır. Allah (cc) bu konuda şöyle buyurmuştur:

سَلَامٌ عَلَيْكُمُ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

"Yaptığınız güzel amellerin karşılığı olarak buyurun girin cennete." (Nahl, 32)

Marifetullahı elde etmek için gayret gösteriniz. Zira marifetullah Allah (cc) ile beraber olmak, O'nun takdiri, kudreti ve ilmiyle beraber olmaktır. Marifetullah; Allah Teala'nın bütün fiillerinde ve kazasında tamamen yok olmak demektir. Ağzından çıkan söz kalbindekine eş değerdir.

Dil gönlün tercümanıdır. Kalp karışık ise konuşulan söz bazen doğru olabilir, bazen de batıl olur. Kalbin karışıklığı giderse dil

düzelir. Kalpten şirk zâil olursa dil düzelir. Kalp şirk koşarsa; halka uyar, değişir, bozulur ve yalan söyler. Konuşanlardan bazısı kalpten konuşur, bazısı sırrından konuşur, bazısı da nefsinden, hevâsından, şeytanından ve âdetinden konuşur.

Allah'ım! Bizleri Mü'minlerden eyle, münafıklardan eyleme. *(Amin)*

Sevmede de Kızmada da Ölçülü Olmalı

Birini sevmek ve birine kızmak gerektiğinde sevgin de kızman da nefsin, hevâ ve hevesin veya kötü tabiatın sebebiyle olmasın. Bu iki kişiyi sevmede de kızmada da Kitap ve sünneti ölçü al; bunları hakem tayin et. Şayet Kitap ve Sünnete sevdiğin kişi uyuyorsa sevginde devam et, yok eğer uymuyorsa sevmeyi terk et. Şayet bir kişiye olan kızman Kitap ve Sünnete uyuyorsa o kişiye kızmaya devam et. Yok eğer uymuyorsa kızmaktan vazgeç. Eğer bu durumun sana bir faydası olmazsa; sen bunu Kitap ve Sünnette bulamazsan o zaman sâdıkların kalbine müracaat et, onlardan sor ve öğren. Sâdıkların kalbine müracaat et; onların kalpleri sağlıklıdır. Çünkü kalp sağlıklı olduğu zaman varlıkların içerisinde Allah Teala'ya en yakın varlık durumuna gelir. Kalp kitap ve sünnetle amel ettiği zaman Hakk'a yakınlaşır, yakınlaştığı zaman da bilir, lehine ve aleyhine olan şeyleri de görür. Neyin Allah (cc) için, neyin de Allah Teala'dan başkası için olduğunu, neyin Hakk için neyin de batıl için olduğunu kavrar.

Mü'min Firâsetli Olmalı

Mü'minin özel bir nuru olup onunla baktığına göre; sıddık ve mukarreb kulların nasıl kendine mahsus nurları olmasın? Mü'minin kendisiyle baktığı özel bir nuru vardır. Bu sebeple Resûlullah (sav) bizleri Mü'minin bakışından şu sözleri ile sakındırmıştır:

"Mü'minin firâsetinden sakınınız; çünkü Allah Teala'nın nuru ile bakar." (Tirmizî, Tefsîr, 15)

Yakınlık derecesine ulaşmış arif kişiye de bir başka nur verilir ve onunla Rabbine olan yakınlığını görür. Rabbine olan yakınlığını kalben müşahede eder. Meleklerin ve peygamberlerin ruhlarını, sâdıkların gönüllerini ve ruhlarını görür. Onların hallerini ve makamlarını görür. Bütün bu hadiseler onun kalbinin özünde ve

sırrının saflığında gerçekleşmektedir. O, ebedi olarak Rabbinin katında sevinç içerisindedir. O, bir aracıdır, Rabbinden alır ve halka dağıtır. Ariflerin bir kısmı hem dil hem de kalp ile âlimdir. Bazıları kalben âlim, dil olarak da çok fasihtir. Münafık ise; dili âlim kalbi tutuk olandır. Onun bütün bilgisi dilindedir. Bundan dolayı Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur:

"Bu ümmet hakkında en fazla korktuğum şey, dil âlimi olan münafıktır. (İlmî konuları konuşur, ancak iman ve amelden yoksundur.)"[1]

Diğer bir Hadis-i Şerif'te de Nebiyy-i Ekrem (sas) Efendimiz söyle buyurdular:

- "Sizin hakkınızda en çok korktuğum şey küçük şirktir." Ashab-ı Kiram dediler ki:

- "Ya Resûlallah, küçük şirk nedir?" Resûlullah (sas):

- "Riyadır. Yani başkalarına gösteriş için ibadet yapmaktır. Allahu Teala, kıyamet günü herkesin amelinin karşılığını verirken, insanlara gösteriş için ibadet yapanlara şöyle der: "Dünyada kendileri için gösteriş yaptığınız kimselere gidin. Bakın bakalım onların yanında size verecekleri bir şey bulabiliyor musunuz?" (Ahmed b. Hanbel, Müsned, V, 428)

Hiçbir şeye aldanma, çünkü Allah (cc) dilediğini yapar. Bu hadise ile ilgili salih zatlardan birinden şöyle bir olay nakledildi:

Bu zat Allah yolunda çalışmaya gayret eden Mü'min bir kardeşini ziyaret etti ve ona şöyle dedi: Ey kardeşim! Gel, Allah Teala'nın bizim hakkımızdaki bilgisi doğrultusunda ağlayalım. Bu salih zat ne güzel söylemiştir. Şüphesiz ki o Allah Teala'yı bilen bir kişidir, O Hz. Peygamber (sav)' in şu sözlerini duymuştur:

"Sizlerden biri cennet ehlinin yaptığı ameli yapar. Öyle ki yaptığı bu amelle cennete girmesine bir metre bir mesafe kalmışken (o anasının karnında iken meleğin onun hakkındaki yazdığı) yazı onun önüne geçer ve cehennemliklerin amellerini yapmaya başlar ve sonunda cehennem ehlinden olur. Sizlerden biri de cehennem ehlinin yaptığı amelleri yapmaya başlar. Öyle ki onunla cehennem arasında bir metre bir mesafe kalmışken; (o anasının karnında iken meleğin onun hakkında yazdığı) yazı onun önüne geçer ve cennetliklerin yaptığı amelleri yapmaya

başlar ve sonunda cennet ehlinden olur.” (Buhari, 6594; Müslim, 2643; Tirmizi, 2137)

Salih zatlardan birine şöyle soruldu:

-Rabbini gördün mü? O da:

-Şayet Rabbimi görmemiş olsaydım; bulunduğum mekan param parça olurdu. Şayet biri Rabbini nasıl görüyorsun? diye sorsa ona şöyle cevap verirdim:

Kulun kalbi fâni varlıklardan boşalır orada Hakk’tan başka hiçbir şey kalmazsa; o kişiye Allah (cc) dilediği gibi tecelli eder ve o kişiyi dilediği gibi kendine yakınlaştırır. Başkasını zâhiren gösterdiği gibi kendisi de bâtınen tecelli eder. Allah (cc) Miraç gecesinde kendisini Hz. Peygamber (sav)’ e tecelli ettiği gibi o kişiye de tecelli eder, onu kendine yakınlaştırır.

Allah (cc) o kuluna başka bir mânevî özellik verir; kul bu mânevî özellik sayesinde Rabbini, Rabbinin kendisine olan yakınlığını, sıfatlarını, ikramlarını, fazlını, ihsanını, lütfunü, iyiliğini ve tecellilerini görür.

Kulluğu ve marifeti gerçekleştiren kişi; “bana göster, bana gösterme, bana ver, bana verme” gibi isteklerde bulunmaz. Çünkü o artık fenâ ve istiğrak halindedir. Bu sebeple bu makama erenlerden biri şöyle demiştir: Benim üzerimde, benim ne isteğim olabilir ki?

Ne güzel de söylemiştir: Ben O’nun kölesiyim, kölelerin efendisinin yanında tercih ve irade hakkı olur mu?

Adamın biri dindar ve salih bir köle satın alır ve aralarında şu konuşma geçer:

-Ne yemek istersin?

-Ne yedirirsen onu yerim.

-Ne giymek istersin?

-Ne giydirirsen onu giyerim

-Evimin neresinde oturmak istersin?

-Nerede oturtursan orada otururum.

-Hangi işleri yapmayı seversin?

-Ne emredersen onu severim.

Bu cevaptan sonra adam ağlamaya başladı ve şöyle dedi:

-Müjdeler olsun bana! Ne mutlu bana! Keşke senin bana sergilediğin itaatî ben de Rabbime karşı sergileyebilseydim.

Bunun üzerine köle şöyle cevap verdi:

-Efendim! Kölenin efendisinin yanında tercih ve irade hakkı olur mu?

Efendi, kölenin bu sözü üzerine:

-Allah (cc) için seni azat ediyorum, yanımda kalmanı ve sana malımla canımla hizmet etmeyi istiyorum, diye cevap verdi.

Her kim ki Allah Teala'yı tanırsa; onda ne irade ne de tercih kalır, o şöyle der: Benim üzerimde, benim ne isteğim olabilir ki?

Sen ne kendi işlerinde ne de başkalarının işlerinde kadere karşı gelme. Halkın içerisinde zahitlik yapabilen, halvet hallerinde Allah (cc) ile ünsiyet kurabilen, Kur'an-ı Kerim'i ve Resûlullah (sav)' in sözlerini okumaya sevgi besleyen Allah'ın kulları pek nadirdir. Şüphesiz ki bunların halka ünsiyet eden, onlara yakınlık duyan kalpleri vardır. Bununla birlikte onların kalpleri sağlıklıdır ve sizlerin hiçbir haliniz onlara gizli kalmaz. Sizlerin hatırınızdan geçirdiklerinizi size söylerler ve evlerinizde olanları size haber verirler.

Yazıklar olsun sana! Aklını başına al. Allah'ın kitabından uzaklaşarak, cehaletin sebebiyle Allah dostlarına sataşmaya kalkışma. Minbere çıkıp, insanlara gelişi güzel konuşuyorsun. Ancak bu öyle kolay bir iş değil, şeriatın zâhirî ve bâtınî hükümlerini bilmen, sonra da her şeyden kendini müstağni kılman gerekir. Aynı zamanda sen iki zaruri şeye ihtiyaç duyarsın. Bulunduğun şehirde senden başka insanlara irşad edecek kimse kalmamışsa zorunlu olarak irşat görevini sen yaparsın. Diğer bir durum da böyle bir konuşma yapmaya kalbinde bir işaret görmen gerekir. İşte o zaman bu makama çıkar, insanları Allah Teala'ya davet edebilirsin.

Hakiki Sûfi Kitab ve Sünnete Uyar

Yazıklar olsun sana! Tasavvuf ehli olduğunu iddia ediyorsun, oysa ki sen bulanık birisin. Gerçek sûfi; Allah Teala'nın Kitabı Resûlullah (sav)'in sünnetine uymak suretiyle gerek dış yönüyle, gerekse mânevî yönüyle saflaşan ve berraklaşan kişidir. Kişi günahlardan temizlendikçe, varlık denizinden çıkar. Kalbi temizlendikçe irade, ihtiyar ve dilemeyi terk eder.

Saf ve Berrak Kalp Rasûlullah'ı Görür

Hayrın temeli gerek sözlerinde gerekse fiillerinde Resûlullah (sav)'e uymaktır. Kulun kalbi saflaşırsa rüyasında Rasûlullah (sav)'i kendisine bir şeyi emreder ve bir başka şeyi de yasaklarken bir halde

görür. Bu durumda o kişi tamamen kalp haline gelir, bünye diye bir şey kalmaz. O kişi aşikârsız sır, bulanıklık olmayan halis bir saflık haline gelir. Dışının kabuğu bir tarafa çekilir ve kabuksuz öz haline gelir. Mâna yönüyle tamamen Hz. Muhammed (sav) ile beraber olur. Kalbi Resûlullah (sav) ile beraber ve onun huzurunda terbiye olur, elleri onun ellerinin içinde olur. Önündeki engellere karşı onun muhatabı Resûlullah (sav) olur.

Bütün fânileri onun kalbinden çıkarıp atmak dağları yerlerinden sökmek kadar zordur. Bunun için sürekli mücadele etmek, sıkıntılara ve musibetlere göğüs germek gerekir. Elde edemeyeceğiniz şeyleri talep etmeyiniz.

Şayet bu halinizle çalışır, aydınlığı elde edebilir ve Müslüman olarak kalabilirseniz *ne mutlu sizlere!*

Ne mutlu sizlere ki, Kıyamet gününde kâfirler topluluğunun içinde değil de Müslüman topluluğunun içinde olacaksınız.

Ne mutlu ki, sizler cennet toprağında ve O'nun kapısında oturacaksınız, cehennemin çukurlarına düşmeyeceksiniz. Tevazu sahibi olunuz, sakın ha kibirlenmeyiniz! Tevazu kişiyi yüceltir, kibir ise alçaltır. Bu konuda Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuşlardır:

"Her kim ki Allah (cc) için tevazu sahibi olursa Allah (cc) o kişiyi yüceltir." (Müslim, K. Birr Ve's-Sıla, 69)

Kalp, zikrullâha devam ettikçe; kalbe marifet, ilim, tevhid, tevekkül ve masivâdan yüz çevirme halleri gelmeye başlar. Özet olarak diyecek olursak, zikrullaha devam etmek dünyada ve ahirette hayrın devam etmesine vesile olur. Kalp sağlam olursa; zikir de devamlı olur, sağlam kalbin etrafına ve üzerine zikir yazılır. Bu durumda gözler uyusa da kalp daima uyanık bir vaziyette Hakkı zikreder. Bu durum Resûlullah (sav)'den o kişiye miras kalmıştır.

İbn-i Adiy İbn-i Ömer kanalıyla rivayet emiştir.

İbn-i Adiy İbn-i Ömer kanalıyla rivayet emiştir.